

การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ
กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กันยายน 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

ISBN 974 – 451 - 5066

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากทบวงมหาวิทยาลัย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน)

.....กรรมการ

(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน)

.....กรรมการ

(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.อิศรัฎฐ์ รินไธสง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อาคม วัดโสม อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมงาภักดิ์ อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมงาภักดิ์ รองศาสตราจารย์พฤตพิงษ์ เล็กศิริรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณีย์ ลิ้มอักษร และอาจารย์ ดร.อิศรวิสุทธิ์ รินโสม ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายสวัสดิ์ แก้วสมบูรณ์ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดสงขลา ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 นายอารีย์ เกื้อกุล ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา นายนิยม ชูชื่น ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพพิทยาภานุมาศ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา นายณรงค์ สำเภา อดีตผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูทุกท่าน ในสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่ได้กรุณาตรวจความเที่ยงตรง ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ทำให้ข้อมูลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัวแก้วสมบูรณ์ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

หากคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดา มารดา และครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ถวิล แก้วสมบูรณ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหาร	8
การบริหารการศึกษา	9
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	9
การบริหารงานวิชาการ.....	10
สาระสำคัญของ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ ที่สอดคล้องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	12
หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	14
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	22
ขั้นเตรียมการ.....	24
ขั้นดำเนินการ.....	26
ขั้นประเมินผล.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
งานวิจัยในประเทศ	31
งานวิจัยต่างประเทศ	35

บทที่	หน้า
3	37
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	38
วิธีสร้างเครื่องมือ	38
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5	51
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	51
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	51
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	64
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	64
บรรณานุกรม.....	65

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	74
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	80
ภาคผนวก ค. ตาราง 9	87
บทคัดย่อ.....	89
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร.....	37
2 ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม.....	43
3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการครู สหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา.....	44
4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนคร หาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา.....	45
5 ค่าเฉลี่ย ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรม สามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีเพศแตกต่างกัน.....	46
6 ค่าเฉลี่ย ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรม สามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน.....	47
7 ความถี่ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทาง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา	48
8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนว ทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ชั้นเตรียมการ ชั้นดำเนินการ และชั้น ประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคม ให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทันท่องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย (กรมสามัญศึกษา.2542:1) ซึ่งการจัดการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและเทคโนโลยี แต่การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคมและประเทศชาติ (รุ่ง แก้วแดง. 2542:46) ซึ่งสอดคล้องกับผลการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่เจ็ด ด้านคุณภาพการศึกษาพบว่า กระบวนการเรียนการสอนไม่เอื้อให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพ ก่อให้เกิดปัญหาความรู้ความสามารถอ่อนลงทั้งในกระบวนการคิด การวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การแก้ปัญหา รวมทั้งคุณลักษณะในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน กระบวนการจัดการเรียน การสอนที่ผ่านมาของครูเป็นการสอนแบบครูเป็น ผู้บอกวิชามากกว่าผู้สอน (กระทรวงศึกษาธิการ.2541:53) กระบวนการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาไทยที่พึงประสงค์ คือ การจัดการกระบวนการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด และให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตลอดทั้งมุ่งให้ ผู้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและหลักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้รู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล เรียนให้เข้าใจและทำได้เรียนรู้จนรู้จักและเข้าใจวิธีคิดสู่การปฏิบัติในอาชีพนั้น ๆ ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองได้อย่าง กลมกลืนและสร้างสรรค์ เพื่อความสุขของตนเองและคนรอบข้าง (กิตติวดี บุญชื้อ และคณะ. 2541:23)

การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของคนได้เต็มตามศักยภาพและมีความสุขทั้งทางร่างกาย ปัญญาจิตใจและสังคม เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์ใช้เหตุและผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอดรักการเรียน รู้วิธีการและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มีวินัย มีความรับผิดชอบและทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาคน พัฒนาอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขโดยมีเป้าหมายให้มีการปรับกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายควบคู่ไปกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการผลิต

และการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนตลอดทั้งมีการปรับปรุงระบบการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 22-23) ในสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้อง การปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการศึกษาจะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมและมุ่งสร้างคน หรือผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรงให้มีคุณลักษณะ มีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ เป็นที่ยอมรับกันว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่รากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนานและเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการอย่างได้ผล (วัฒนาพร กระจับทุกษ์. 2542:4)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2540 - 2544) เป็นแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ ซึ่งเป็นความหวังและอนาคตของการพัฒนาคนและสังคมได้กำหนดวิสัยทัศน์การศึกษาใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนที่หลากหลายและ ทุกส่วนของสังคมตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน รัฐ เอกชน องค์การเอกชน สื่อมวลชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาที่ดีนั้นจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและเทคโนโลยี แต่การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคมและประเทศชาติ ที่สำคัญของระบบการศึกษาของไทย คือ ความทุกข์ของนักเรียนเนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของเด็ก เด็กจำใจต้องเรียนรู้ซึ่งเป็นเรื่องไกลตัว ต้องสร้างจินตนาการด้วยความยากลำบากและมีความทุกข์เพราะต้องท่องจำตลอดเวลาทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน มองว่าการเรียนไม่ใช่เรื่องสนุก ไม่มีความสุข ไม่น่าเรียน และ ยิ่งการสอบเข้าเรียนในทุกๆระดับเน้นเฉพาะความจำก็ยิ่งเพิ่มความเครียดให้เด็กมากขึ้น และนับวันปัญหาเหล่านี้จะรุนแรงมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นปัญหาสังคมไป (รุ่ง แก้วแดง.2542:46) การสร้างเยาวชนยุคใหม่ให้มี

มาตรฐานสูงเท่าเทียมมาตรฐานสากล จำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างคุณภาพของครูให้สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนในเชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์มีทักษะการปฏิบัติงาน เทียบเท่ามาตรฐานสากล มีคุณลักษณะนิสัยที่สามารถเผชิญกับสังคมยุคใหม่ได้ ดังนั้นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครู จะต้องเปลี่ยนไปจากเน้นครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ไปสู่การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เป็นการสร้างความเชื่อที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ (สุชาติ สังข์รุ่ง. 2542 : 7) แนวคิดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่วากฐานความคิดจากปรัชญาการศึกษา เช่น ปรัชญาพิพัฒนนิยม (progressivism) ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง (Learning by doing) ปรัชญาปฏิรูปนิยม (reconstructionism) เน้นให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของสังคม เรียนรู้ด้วยการทำงานร่วมกันฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการแก้ปัญหาในแนวทางประชาธิปไตยปรัชญาอัตติภาวะนิยม (existentialism) เน้นการพัฒนาคนมีอิสระและมีความรับผิดชอบ ครูเป็นเพียงผู้กระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้ยึดหลักให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้จักตนเองหรือแม้แต่ปรัชญาการศึกษาตามแนว พุทธศาสตร์ ก็เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเองมีการประยุกต์หลักอริยสัจสี่ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. 2542 : 13)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียน คิดเป็น วิเคราะห์เป็น สร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปรับตัวได้ตลอดเวลา อยู่อย่างมีประสิทธิภาพทันโลกตลอดอายุขัย (นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข. 2540 : 35) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 22 มีแนวการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542:17) กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดีและคนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรมรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนการปฏิบัติในสิ่งที่คุณค่าในการดำรงชีวิต และการเป็นพลเมืองดีของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ.2541:4) แต่สภาพปัจจุบันการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนของกรมสามัญศึกษา (2543 :2-3) ยังไม่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจสภาพปัญหาดังกล่าว คือ วิธีการเรียนการสอนไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านการคิด

วิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะ ข่างสงสัยและใฝ่หาคำตอบ ยิ่งเน้นสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน นอกจากนั้นยังขาดการ เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครูยังเป็นผู้มีอำนาจในชั้นเรียน ครูยังคงยึดมั่น ว่า ตนเองเป็นผู้รู้มากที่สุดถูกต้องที่สุด และอำนาจมากสุดในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีหน้าที่รับ และปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้และวิธีการของครู สถานศึกษาจึงไม่เป็นโรงเรียนเพื่อการ เรียนรู้ของผู้เรียนแต่เป็นโรงเรียนสอน กระบวนการเรียนรู้เป็นทุกข์ อับเฉา น่าเบื่อหน่าย ทั้งพ่อแม่ ครูนักเรียน ยึดหลักสูตรเป็นเกณฑ์ เนื้อหาสาระทั้งหมด การสอบและคะแนนสอบเป็นสิ่งพิพากษา ความสำเร็จ ทุกคนจึงเครียดขาดความสุขใน การศึกษา โรงเรียนไม่สร้างบรรยากาศ และสภาพ แวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นอาณาเขตที่ขาดความสัมพันธ์กับชีวิตชุมชนห่างไกลธรรมชาติ และแหล่งเรียนรู้ที่ปลูกเร้าบรรยากาศทางปัญญาครอบครัวและชุมชนไม่มีโอกาสร่วมคิดร่วมสร้าง กระบวนการเรียนรู้ และที่สำคัญกระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมจำเจและพฤติกรรม ถ่ายทอด สัดส่วนการฝึกปฏิบัติการฝึกคิด และการอบรมบ่มนิสัยยังมีน้อยกว่าการท่องบ่นเนื้อหา ผู้เรียนเคยชินต่อการทำตาม เชื่อฟัง หนึ่งจึงขาดความคล่องในการคิดแบบวิทยาศาสตร์

โรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามที่ต้องการดังกล่าว จึงกำหนดให้โรงเรียนในสังกัด ทุกโรง จัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นยุทธศาสตร์หลักของโรงเรียนในการจัด การเรียนการสอน แต่สภาพความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ เน้นที่การสอนของครูมากกว่าการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้ การเรียนแบบท่องจำตัดขาดจากโลกความเป็นจริงของชีวิตไม่เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงทำให้เด็ก เบื่อหน่าย วิเคราะห์ปัญหาไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้ ครูเป็นผู้ตัดสินใจหมดในทุกเรื่อง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของข้าราชการ ครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ ได้อย่างมี ความสุขก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ข้าราชการครูผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาวิธีการ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการประสานงานและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา
 - การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา สามขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 35) ได้แก่
 - 1.1 ขั้นเตรียมการ
 - 1.2 ขั้นดำเนินการ
 - 1.3 ขั้นประเมินผล

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอน กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2544 จำนวน 833 คน ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ เพศ และประสบการณ์ในการสอนของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอน กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา จำแนกได้ดังนี้

3.1.1 เพศ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ประสบการณ์ในการสอน จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1.2.1 ต่ำกว่า 16 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ สามขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 35) ได้แก่

3.2.1 ชั้นเตรียมการ

3.2.2 ชั้นดำเนินการ

3.2.3 ชั้นประเมินผล

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน ปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ แตกต่างกัน

2. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ข้าราชการครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2544
4. การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้เด็กเรียนรู้จากของจริงหรือการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยคำนึงถึงความแตกต่างตามศักยภาพของผู้เรียน
5. ชั้นเตรียมการ หมายถึง การออกแบบการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการสอน สอนเสริม เตรียมแหล่งความรู้ สื่อ วัสดุ แบบฟอร์ม การสังเกต และการประเมินตามจุดประสงค์
6. ขั้นตอนการ หมายถึง การนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ผู้สอนจะต้องตระหนักเสมอว่าจะมีวิธีการอื่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างไรให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ต้องจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต้องประเมินผลย้อนกลับเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียน รู้จักควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง และการสรุปผลการเรียน ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าสรุปบทเรียนอย่างไรเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม
7. ชั้นประเมินผล หมายถึง การตีค่าผลงาน เป็นการรวบรวมข้อมูลของงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อนำไปวิเคราะห์และประเมินค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยวิธีการหลากหลายจากการปฏิบัติและจากเพิ่มสะสมผลงาน
8. กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำการสอนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 8 โรงเรียน คือ หาดใหญ่วิทยาลัย หาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา หาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ หาดใหญ่เจริญราษฎร์ หาดใหญ่วิทยาลัย 2 หาดใหญ่พิทยาคม พระตงประธานคีรี วัฒน และคูเต่าวิทยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้ประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้เป็น การบริหาร การบริหารงานวิชาการ สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่สอดคล้องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหาร

การบริหารตรงกับภาษาอังกฤษ คือ Administration ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่จัดการดำเนินงานของสถาบันให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ (พนัส หันนาคินทร์. 2513 : 4) ชัยฤกษ์ วราวิทยา (2526 : 1) เห็นว่า การบริหารเป็นกิจกรรมการประสานงานผลประโยชน์ของส่วนบุคคลในหน่วยงานนั้น ๆ กับผลประโยชน์ของสถาบันเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานและยังผลให้การทำงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ผู้บริหารจะดำเนินการเพียงคนเดียวย่อมไม่สำเร็จจึงจำเป็นต้องทำ กิจกรรมร่วมกับคนอื่นในขณะที่ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523 : 1) กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อดำเนินเกี่ยวกับ คน เงิน วัสดุและการจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการประสานงานที่ดีเยี่ยม การอำนวยความสะดวกและการให้บริการ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับจรัส โพธิ์ศิริ (2523:8) เห็นว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันจัดการหรือดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในด้านความสามารถเจตคติ พฤติกรรม คุณธรรมหรือค่านิยม ให้กำลังคนมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผน ส่วน นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523 : 3) ได้เห็นว่า การบริหาร คือ การร่วมมือกันทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกันในการร่วมมือกันทำงานนั้นจะต้องมีบุคคลอื่นที่เป็นหัวหน้า เรียกว่า ผู้บริหาร

จากทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการในการปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาซึ่งมีนักการศึกษาให้ความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

เมธี ปิลันธนานนท์ (2525 : 2) การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลปะในการดำเนินการหรือให้บริการด้านการปกครอง การเรียนการสอนและการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ส่วนชาญชัย อาจิณสมอาจารย์ (2540 : 39) ให้นิยามว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพลต่อคนกลุ่มหนึ่งคือนักเรียนเพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยการใช้กลุ่มคนที่สองซึ่งได้แก่ครูในฐานะตัวแทนดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ บรรลุผลสำเร็จ สำหรับ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523 : 3) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา โดยใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่กลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม โดยมีกระบวนการการบริหารและทรัพยากรในการจัดการ

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นการจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของสังคม ได้แก่ การให้บริการทางด้านการศึกษาแก่เด็กวัยรุ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นสมาชิกในสังคมนั้น ๆ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2529 : บทนำ) อธิบายว่า การบริหารโรงเรียนมัศึกษานับเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้บังคับ

ปัญญาสูงสุดเพียงคนเดียว มีอำนาจที่จะตัดสินใจในการบริหารงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและสนองนโยบายของทางราชการเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาครูและลูกจ้างของโรงเรียนให้ปฏิบัติตามที่กระทรวง กรม มอบหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานในบทบาทหน้าที่ ที่ต้องกำหนดแนวทางให้บุคลากรปฏิบัติงานติดตามแก้ปัญหาและพัฒนาสร้างขวัญกำลังใจ การรายงานประชาสัมพันธ์ เพื่อจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมาย สำหรับสุมนา พุ่มประพาส (2537 : 1) อธิบายว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาระหว่างระดับประถมศึกษากับอุดมศึกษา เพื่อมุ่งให้นักเรียนเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง มองเห็นภาพสะท้อนอนาคตของชาติ เพราะเป็นการศึกษาที่สามารถผลิตกำลังคนในระดับกลางซึ่งเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ชุมศักดิ์ อินทร์วิเศษ (2536 : 2) ให้ความหมาย การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาว่าเป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อจัดการเรียนการสอน ซึ่งควรพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ควรคำนึงถึงความสะดวกที่ให้คุณในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน เช่นเดียวกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (2539 : 1-9) ได้กำหนดการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาไว้เจ็ดงาน คือ บริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ งานโรงเรียนกับชุมชนและงานอาคารสถานที่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันกระทำกิจกรรมโดยอาศัยองค์ประกอบของการบริหาร เพื่อให้การเรียนการสอนในโรงเรียนมีประสิทธิภาพตามหลักสูตร ซึ่งเป็นการศึกษาระหว่างระดับประถมศึกษากับระดับอุดมศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่โรงเรียน และกรมเจ้าสังกัดกำหนดไว้

การบริหารงานวิชาการ

ปฏิญญา สารธร (2526 : 324) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษาวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 7) นิยามว่า งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการทุกชนิด เพื่อส่งเสริม

พัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีคุณภาพ เช่นเดียวกับ ประยงค์ ชูรักษ์ (2531 : 12) กล่าวว่า งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดที่จัดขึ้นในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16) สรุปว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2525 : 224 – 225) ได้แบ่งงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสี่กลุ่ม ได้แก่ งานการสอนและกิจกรรมนักเรียน งานการวัดและประเมินผลงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน งานส่งเสริมวิชาการ ส่วน กิติมา ปรีดีดิถก (2532 : 57 – 58) สรุปว่า ขอบข่ายงานวิชาการแบ่งออกเป็นหกประการใหญ่ ๆ ดังนี้ ประการแรก แผนปฏิบัติงานวิชาการ ประการที่สอง หลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย หลักสูตร โครงการสอน ประมวลการสอน ประการที่สาม การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย งานการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู ประการที่สี่ สื่อการสอน ประการที่ห้า การปรับปรุงการเรียนการสอน ประกอบด้วยงานการนิเทศการสอน การฝึกอบรม ประการที่หก วัดและประเมินผล สำหรับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 17 – 19) กล่าวว่า ขอบข่ายของงานด้านวิชาการจะครอบคลุมตั้งแต่ การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนการจัดบริการการสอนและการวัดและประเมินผลคล้ายกับ อภิรมย์ ณ นคร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536 : 162 ; อ้างอิงมาจาก อภิรมย์ ณ นคร. 2517 : 43) กล่าวว่า งานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีขอบข่ายสี่ประการ ได้แก่ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การบริการสื่อการศึกษา และการประเมินผลและการรายงานผลการศึกษา หมวดที่ 3 งานวิชาการ แบ่งออกเป็น หก งาน ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนา และส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน และการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ ในขณะที่ ศิริชัย อิศสระโชติ (2541 : 173) อธิบายการจัดงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ เจ็ด งาน ได้แก่ การจัดแบบแผนการเรียน การจัดกลุ่มการเรียน การจัดทำตารางเรียน การจัดครูเข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การประเมินผลการเรียน และการนิเทศการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรม หก อย่างที่จัดขึ้นในโรงเรียน ได้แก่ การวางแผนวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและ ส่งเสริม

ทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะงานการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่สุด ในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่สอดคล้องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นำมาใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมี สาระสำคัญดังต่อไปนี้คือ สาระของหมวดนี้ครอบคลุมหลัก สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทาง การมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่ มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 มีสาระสำคัญ แปร เรื่องใหญ่ ๆ คือ

มาตรา 22 : หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 : สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมือง และการปกครองความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งเรื่องการจัดการด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษาการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขการใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 : กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่องผสมผสาน สาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

มาตรา 25 : บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 : การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาและให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27 และ 28 : การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยสาระของหลักสูตรทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพิ่มการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพขั้นสูง การค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 : บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 : การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยมีกรกล่าวถึงหลักการจัดการศึกษา สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้

การประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับ นับตั้งแต่รากฐานความคิดจากปรัชญาการศึกษา จากแนวคิดความเชื่อของนักจิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ จนถึงทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวล้วนเป็นไปเพื่อสนองความต้องการในการพัฒนาคนอันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณลักษณะที่สามารถดำรงตนอยู่ในสภาวะการณ์ของสังคมโลกในแต่ละยุคสมัยได้อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 5 – 30)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ พบว่ามีปรัชญาการศึกษา ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้และทฤษฎีต่าง ๆ ได้นำเสนอหลักการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นพื้นฐานการปฏิบัติในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิดจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.1 ปรัชญาพิพัฒนิยม (progressivism)

ปรัชญาพิพัฒนิยมนี้ มองว่าการศึกษาจะต้องพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม อารมณ์และสติปัญญาสิ่งที่เรียนควรเป็นประโยชน์สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียนให้มากที่สุด รวมทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสังคม เพื่อผู้เรียนจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมอย่างมีความสุข ไม่ว่าจะสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจะต้องรู้จักแก้ปัญหาได้

ครูในปรัชญาสาขานี้ ทำหน้าที่เตรียม แนะนำ และให้คำปรึกษาเป็นหลักสำคัญ ครูอาจจะเป็นผู้รู้ แต่ไม่ควรไปกำหนดหรือกะเกณฑ์ (dictate) ให้เด็กทำตามอย่าง และควรเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้เข้าใจและเห็นจริงด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนปรัชญาสาขานี้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมาก เพราะถือว่าการเรียนรู้จะเกิดได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงหรือลงมือทำด้วยตนเอง (learning by doing) และได้ทำงานร่วมกัน (participation) เพื่อให้การเรียนการสอนตรงตามความต้องการ เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของผู้เรียนมากขึ้นในขณะเดียวกันก็อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มากขึ้นด้วย

1.2 ปรัชญาปฏิรูปนิยม (reconstructionism)

จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาในแนวทางนี้ คือ การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุงพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีและเหมาะสมกว่าเดิม

ครูในปรัชญาสาขานี้ จะต้องเป็นนักบุกเบิก เป็นนักแก้ปัญหา สนใจและใฝ่รู้ในเรื่องของสังคมและปัญหาสังคมอย่างกว้างขวางและเอาจริงเอาจังในขณะเดียวกันก็ต้องสนใจในวิชาการควบคู่กันไป ครูจะต้องมีทักษะในการรวบรวม สรุป และวิเคราะห์ปัญหา ให้ผู้เรียนเห็นได้ ในขณะเดียวกันก็แนะนำให้ผู้เรียนศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องของสังคมรอบตัวได้

ลักษณะสำคัญของครูในปรัชญาอีกประการหนึ่งก็คือ มีความเป็นประชาธิปไตย ครูไม่ใช่ผู้รู้คนเดียวไม่ใช่ผู้ชี้ทางแต่เพียงคนเดียวแต่ควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันคิดพิจารณาเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ และจะต้องเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

ผู้เรียนในปรัชญากลุ่มนี้แตกต่างไปจากปรัชญาพัฒนานิยมอยู่มากตรงที่จะเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองน้อยลงแต่เห็นประโยชน์ของสังคมมากขึ้น เด็กจะได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักในคุณค่าของสังคมเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายในการแก้ปัญหาของสังคมในอนาคต ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำความเข้าใจและแก้ปัญหาของสังคม ในแนวทางประชาธิปไตย

1.3 ปรัชญาอัตถภาวะนิยม (existentialism)

ปรัชญาการศึกษาเห็นว่าในสภาวะโลกปัจจุบัน มีสรรพสิ่งหรือทางเลือกมากมายเกินความสามารถที่มนุษย์เราจะเรียนรู้ จะศึกษาและจะมีประสบการณ์ได้ทั่วถึง ฉะนั้นมนุษย์เราควรจะมีสิทธิหรือโอกาสที่จะเลือกเรียนหรือศึกษาสรรพสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวของตนเองมากกว่าที่จะให้ใครมาป้อนหรือมอบให้

จากแนวคิดดังกล่าว จึงมีความเชื่อว่าเป้าหมายของการศึกษาคือการมุ่งที่จะพัฒนาให้คนมีอิสระภาพและมีความรับผิดชอบซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเปิดโอกาสหรือยอมให้ผู้เรียนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเป็นผู้เลือกเองครูเป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้หลักสูตรจะเป็นเนื้อหาสาระที่ประกอบด้วยทุกสาขาวิชา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

กระบวนการเรียนการสอนยึดหลักให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้จักตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นโดยใช้คำถามนำไปสู่เป้าหมายที่ผู้เรียนแต่ละบุคคลต้องการ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

1.4 ปรัชญาการศึกษาตามพุทธศาสตร์ (buddhists philosophy of education)

เป็นปรัชญาที่อาศัยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาในการอธิบายเรื่องของชีวิตโลก และปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีปัญญา ไม่มีตัวตน และไม่มีอะไรที่ยั่งยืน โดยไม่เปลี่ยน ทั้งยังเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาตามแรงกรรมซึ่งมีทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว (innately good and bad) กรรมและการกระทำของมนุษย์เกิดขึ้นจากตัณหาหรือกิเลส ซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์ แต่มนุษย์มีศักยภาพที่จะสามารถขจัดกิเลสและควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในแนวทางที่ดี จุดมุ่งหมายการเรียน การสอนจะมุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเองและมีการประยุกต์ หลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากแนวคิดของปรัชญาการศึกษาที่น่าเสนอทั้ง 4 สาขานี้ กล่าวได้ว่า ทุกปรัชญาต่าง เน้นความสำคัญของการเรียน การให้อิสระที่จะเลือกเรียน การพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้านทั้งด้าน สติปัญญา สังคม อารมณ์และทักษะกระบวนการ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจะ ยึดความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียนตามวิถีทางประชาธิปไตย โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองครูจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาและเฝ้าอำนวยความสะดวก ต่อผู้เรียนให้การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แนวคิดของนักจิตวิทยาการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.1 แนวความคิดทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้มีอิทธิพลสำคัญต่อนักการศึกษาและ ครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการกำหนดยุทธศาสตร์การเรียนการสอนสำหรับการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีแนวความคิดที่สอดคล้องกับเรื่องนี้ ดังนี้

2.1 แนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (behaviorism or S.R. associationism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อม หรือ ประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและการ เรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองการแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง

นักทฤษฎีคนสำคัญที่ผลงานของเขา มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาที่จะกล่าวถึงในที่นี้คือ Burrhus Frederic Skinner ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้คิด สร้างเครื่องช่วยสอน เป็นผู้ใช้คำว่า Operant Conditioning โดย Skinner เห็นว่าการ จัดการศึกษาในปัจจุบันไม่ค่อยมีประสิทธิภาพครุภัณฑ์สนใจแต่ผลการเรียนโดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ จะช่วยให้การเรียนประสบผลดังนั้นก็บทรเรียนสำเร็จรูปจึงน่าจะเป็นแนวทางที่ดีในการเรียนการสอน

เพราะสามารถให้การเสริมแรงได้ทันทีที่ ทั้งนักเรียนสามารถทำงานได้ตามลำพัง รู้สึกเป็นอิสระ รู้จักการพึ่งตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

2.2 แนวความคิดของกลุ่มพุทธินิยม(cognitivism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้สนใจเกี่ยวกับการคิดและการรับรู้ของคน พวกเขาเห็นว่าคนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพสมดุล ดังนั้นการที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนจะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าการที่ครูหรือผู้อื่นเป็นผู้บอกให้

นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ Joerome S. Bruner ซึ่งให้ความสนใจอย่างมากเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Discovery โดยนำลักษณะธรรมชาติของคนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเน้นการใช้ โครงสร้าง(structure) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถหากฎเกณฑ์หรือคำตอบที่ต้องการได้ในการจัดการเรียนการสอน ถ้าครูให้ผู้เรียนมองเห็น โครงสร้าง ของสิ่งที่จะเรียนจะช่วยให้จำสิ่งที่เรียนได้ดี สามารถทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อีกมากมาย และเป็นการเตรียมตัวสำหรับการทำความเข้าใจในสิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้น ครูควรหยิบยกปัญหาให้นักเรียนค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งอาจจะเป็นการค้นคว้าตามลำพังหรืออภิปรายกลุ่ม การใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแก้ปัญหา นั้น เด็กไม่เพียงแต่จะได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาเท่านั้นแต่จะเป็นการช่วยให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ในการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้เขากลายเป็นนักแก้ปัญหาต่อไปในอนาคต

2.3 แนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (humanism) คำนึงถึงความเป็นคนของคน และมองธรรมชาติของมนุษย์ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (good - active) มีอิสระสามารถที่จะนำตนเอง และพึ่งตนเองได้มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย ทั้งเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้ที่สร้างสรรค์สังคม

ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มนี้เสนอแนะว่าควรให้เด็กได้มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านไปพร้อมๆ กัน คือ ด้านความรู้ (cognitive) ด้านอารมณ์ความรู้สึก (affective) และด้านทักษะ (psychomotor) ซึ่งหมายความว่า ครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลมีความชื่นชมหรือมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักจิตวิทยาคนสำคัญในกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาได้แก่

มาสโลว์ (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 5 – 30 ; อ้างอิงมาจาก Maslow.) ผู้เสนอแนวความคิดใหม่ที่เรียกว่า Third Force Psychology ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า ถ้าให้อิสระภาพแก่เด็ก เด็กจะเลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูควรได้รับการกระตุ้นให้มีความไว้วางใจในตัวเด็ก

และควรเปิดโอกาสและควรช่วยให้เจริญเติบโตต่อไปมิใช่ใช้วิธีควบคุมและจัดการชีวิตของเด็กทั้งหมดหรือว่าเข้าไปยุ่งเกี่ยวและพยายามปรับ พฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ

โรเจอร์ (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 5 – 30 ; อ้างอิงมาจาก Rogers) นักจิตบำบัดเจ้าของทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบ Client centered เข้าได้นำหลักการของ Client centered มาประยุกต์ใช้ได้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนจึงได้เสนอการจัดการเรียนการสอนที่ให้ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของครูในการจัดการสอน ลักษณะนี้ไว้ดังนี้

ครูจะต้องเป็นผู้มีความเชื่อมีศรัทธาในความเป็นคนของคนการที่เชื่อและไว้วางใจความสามารถของบุคคลจะช่วยให้บุคคลนั้น ๆ พัฒนาศักยภาพของตนเอง ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิธีการที่จะเรียนเอง นอกจากนั้นครูจะต้องมีลักษณะจริงใจ เป็นคนตรง ไม่เสแสร้งในการสร้างสัมพันธภาพจะต้องเป็นตัวของตัวเองอย่างแท้จริงบางครั้งครูอาจจะโกรธไม่พอใจก็สามารถแสดงได้มิใช่เสแสร้งปกปิดความรู้สึกนั้นไว้ ดังนั้น สิ่งสำคัญคือครูจะต้องพยายามสื่อให้เด็กได้รับทราบถึงความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่ครูมีต่อตัวเด็กให้ได้นอกจากนั้นครูจะต้องให้เกียรตินักเรียนทั้งในแง่ของความรู้สึกและความคิดเห็น สิ่งสำคัญเจตคติของการเป็นครูคือความสามารถที่จะเข้าใจปฏิกริยาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากภายในตัวเด็ก ตลอดจนการที่ตระหนักถึงกระบวนการของการศึกษาอันพึงมีต่อตัวเด็ก

คอมส์ (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 5-30 ; อ้างอิงมาจาก Combs) นักจิตวิทยาผู้มีความเชื่อว่าการที่แต่ละบุคคลรับรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นสิ่งสำคัญซึ่งนำไปสู่หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือ การช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวกเขาได้ให้ข้อคิดในการจัดการเรียนการสอนว่า งานของครูนั้นมีไม่ใช่เพียงการตั้งข้อกำหนด การปั้นเด็ก การขู่บังคับ การเินยอ หรือการช่วยเหลือเด็กแต่งงานของครูควรเป็นไปในลักษณะผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกให้กับเด็กกระตุ้นให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือเป็นผู้ร่วมคิด และเป็นเพื่อนกับเด็ก จากแนวความเชื่อนี้ Combs เห็นว่าครูที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ หก ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ดี
2. เป็นผู้ที่มีความไวต่อความรู้สึกของนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน
3. มีความศรัทธาและเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนได้
4. เป็นผู้มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกนึกคิดในทางบวกให้กับผู้อื่นด้วย
5. มีความเชื่อว่าช่วยเหลือเด็กทุกคนให้ทำดีที่สุดเท่าที่เขาจะทำได้

6. รู้จักที่จะนำแนวคิดจากหลาย ๆ ทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าแนวความคิดของกลุ่มนักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่นำเสนอข้างต้นต่างมุ่งเสนอแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ที่ไม่จะเป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึกและด้านทักษะการพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเลือกเรียนและการฝึกให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา รวมถึงการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอันเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกันในการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งสิ้น

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กเป็นศูนย์กลาง นอกจากกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มหลัก ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีทฤษฎีการเรียนรู้อื่น ๆ อีก ซึ่งมีหลักการและแนวคิดที่สอดคล้องกับการเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพตนเองด้วยกระบวนการต่าง ๆ ดังทฤษฎีที่มีแนวคิดสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการสร้างความรู้ (constructivism)

เป็นทฤษฎีการเรียนรู้แนวใหม่ที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในปัจจุบันว่าเป็นแนวทางเลือกหนึ่งที่จะทดแทนทัศนะความรู้แบบเก่าโดยมีหลักสามประการคือ

3.1.1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการสร้างความรู้มิใช่เป็นการซึมซับ หรือการบันทึกข้อมูลที่รับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ๆ

3.1.2 การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความรู้เดิมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการสร้างความรู้ใหม่

3.1.3 สถานการณ์หรือบริบทของการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญของการสร้างความรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความรู้ มีนักการศึกษาที่เชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้ด้วยตนเองซึ่งคงสามารถจำแนกกลุ่มนักการศึกษาที่มีความเชื่อในลักษณะนี้ได้ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มการสร้างความรู้เชิงความคิด (cognitive structure) กลุ่มนี้เน้นว่าการสร้างความรู้เกิดจากปัจเจกบุคคล การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงพลวัต (dynamic process) ของการสร้าง การจัดระบบและการสร้างความรู้อย่างพิถีพิถัน

นักการศึกษาที่มีความเชื่อลักษณะนี้ ได้แก่ John Dewey, Jean Piaget และ Von Glaserfeld ซึ่งมีทัศนะว่าการสร้างความรู้จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ต้องใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางความคิดกับประสบการณ์ส่วนตนร่วมกัน

ดังนั้นตามแนวคิดนี้ ผู้สอนต้องยอมรับว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องสร้างและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากกว่าที่จะรับการถ่ายทอดจากครูแล้วจดจำแบบนกแก้วนกขุนทอง

2. กลุ่มการสร้างความรู้เชิงสังคมวัฒนธรรม (socio – cultural constructivists) นักการศึกษาในกลุ่มนี้มีทัศนะว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการพูดคุยกันอย่างมีความหมายในลักษณะแลกเปลี่ยนกันด้วยบรรยากาศที่เป็นมิตรปฏิสัมพันธ์ภายในห้องเรียนจะเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้และการสอนให้ผสมผสานกันอย่างกลมกลืนทั้งนี้บุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมของผู้เรียนจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติและวิถีคิดของเขาขณะที่ผู้ใหญ่วิชาและวัฒนธรรม เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้

3.2 หลักการสร้างความรู้

ผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่วัดล้อมตัวเขาจะพยายามค้นหาเพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเขานั้น โดยเขาจะสร้างแบบจำลองหรือสัญลักษณ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นไว้ในความคิดเพื่อใช้อธิบายวัตถุ ปรัชญาการณและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมรอบตัวนั้น บทบาทของครูจึงไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความรู้เข้าสู่ ร่างกายที่ว่างเปล่า แต่เป็นการสร้างและประกอบแบบจำลองทางความคิดให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

3.2.1 ผู้เรียนทุกคนจะสร้างหรือร่วมสร้างสิ่งที่มีความหมายด้วยตนเอง

3.2.2 ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตน ครูเป็นผู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

3.2.3 ผู้เรียนจะสร้างสิ่งที่มีความหมายแลกเปลี่ยนจากปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ

มีนักวิชาการการศึกษาได้คิดค้นทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2533 และต่อมาได้ปรับปรุงให้เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับกันโดยกว้างยิ่งขึ้น โดยเรียกทฤษฎีนี้ว่า แวนปีญญา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

3.3.1 การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ คือ การเพิ่มพูนปัญญา ซึ่งเป็นขุมพลังของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้น

3.3.2 ปัญญาเกิดจากความคิดแบบค้าย ความคิดแบบค้ายเกิดจากความรู้พื้นฐานและการลงมือปฏิบัติ การปฏิบัติต้องมีการฝึกทักษะพื้นฐาน โดยผู้ฝึกจะต้องรู้คุณค่าที่แท้จริงและมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องที่ฝึกตั้งนั้นองค์ประกอบ ห้าประการ ที่นำไปสู่การเพิ่มพูนปัญญาและ

ความรู้พื้นฐาน ทักษะพื้นฐาน ความคิดแยกคาย การแสดงออกหลากหลาย คุณค่าและ ทัศนคติที่แท้จริง

3.3.3 การพัฒนาปัญญา มิใช่เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน แต่เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงเป็นวงจร ที่ย้อนกลับไปกลับมาได้ และแต่ละครั้งที่ลูกศรย้อนกลับไปจุดใดระดับความสามารถของจุดนั้นก็เพิ่มสูงขึ้น

ดังนั้นสาระสำคัญของทฤษฎีจึงเน้นความเข้าใจองค์ประกอบแต่ละอย่างและจัดกระบวนการให้มีครบทุกองค์ประกอบโดยมีสมมติฐานเบื้องต้นว่ามนุษย์คือผู้มีศักยภาพในการเรียนรู้มนุษย์คือผู้ฝึกได้และต้องได้รับการฝึก

การเรียนการสอนที่มีคุณภาพจึงมิใช่กายถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียวแต่เป็นการคัดสรรความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติควบคู่ไปกับการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการนำไปปฏิบัติในสภาพจริง รวมทั้งโอกาสในการใช้ความคิดและการแสดงออกด้วยทฤษฎีนี้เน้นการแสดงผลที่หลากหลายด้วยเหตุที่มนุษย์มีความสามารถที่หลากหลาย

ยุทธวิธี 4 ดาว ในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้มีองค์ประกอบ 5 ประการ ที่จะนำไปสู่การเพิ่มพูนปัญญา จะต้องจัดการให้มียุทธวิธี 4 ประการ ประกอบด้วย

ยุทธวิธีที่ 1 : วิธีการสอนแบบ 5 แฉก ได้แก่ เทคนิคการสอนของครูในชั้นเรียนโดยกระบวนการ ตัวอย่าง ได้แก่ การเรียนเป็นกลุ่ม การใช้คำถามเป็นสื่อให้คิด การให้เด็กทำกิจกรรมและสร้างผลงาน การช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ โดยการเสริมสร้างด้วยสื่อสายตา ต่าง ๆ และการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

ยุทธวิธีที่ 2 : การสร้างสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการปรับสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อให้เด็กรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดและสามารถใช้เวลาที่เหลืออยู่ทำกิจกรรมของตนเองในห้องเรียน การจัดบริเวณในโรงเรียนให้เป็นแหล่งความรู้ และแหล่งสนับสนุนความรู้ การจัดบริเวณศูนย์วิทยากร ให้เป็นแหล่งความรู้ที่หลากหลายนอกเหนือไปจากหลักสูตรปกติ และห้องสมุด เพื่อเน้นให้เด็กเรียนด้วยตนเองนักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองตามความสนใจการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อช่วยสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่บ้านและการร่วมมือกับผู้ปกครอง ควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกบ้านและนอกโรงเรียน

ยุทธวิธีที่ 3 : การแนะแนวและจิตวิทยา โดยประสานกัลยาณมิตร 5 กลุ่ม ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครูแนะแนว และนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ ด้วยการประสานการทำงานอย่างมีระบบปรับระบบข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กทุกด้านเพื่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา

เด็กการให้ความรู้แก่ครูด้านจิตวิทยาและการแนะแนวการให้ความช่วยเหลือเด็กทางด้านจิตวิทยา และการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมศักยภาพเด็กอย่างเหมาะสม

ยุทธวิธี 4 : การประเมินผล โดยใช้การประเมินผลหลายลักษณะ ได้แก่ การทดสอบความรู้พื้นฐานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังการประเมินจากแฟ้มผลงานหรือแฟ้มสะสมงาน (portfolio)ทุกด้านของเด็กการประเมินจากการติดตามกระบวนการทำงานของเด็กการประเมินจากการพัฒนาการลักษณะนิสัยของเด็กและการประเมินจากข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความสามารถพิเศษของเด็กด้านต่าง ๆ

เมื่อเด็กได้รับการกระตุ้นให้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามยุทธวิธีเหล่านี้เด็กจะสามารถแสดงออกได้อย่างหลากหลาย มีโอกาสได้ศึกษาทดลองสิ่งๆที่ตนเองอยากเรียนรู้ที่มีการจัดเตรียมให้อย่างเป็นระบบทั้งในและนอกห้องเรียน เด็กก็จะแสดงความสามารถหลายด้านหรือเฉพาะด้านของตนออกมาได้ ส่งเสริมของเด็กแต่ละคน

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำเสนอทั้ง สองทฤษฎีนี้ เป็นทฤษฎีที่ได้รับความสนใจจากนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในปัจจุบันว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ของการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ด้วยตนเอง เน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนพร้อม ๆ ไปด้วยกับการฝึกฝนทักษะในเชิงกระบวนการที่ใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะทางสังคม ทักษะการคิดค้นการแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งของบุคคลในยุคโลกาภิวัตน์

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากปรัชญาการศึกษาที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนจนถึงทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มหลัก ๆ และ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ประยุกต์สู่การจัดการเรียนการสอนที่นำเสนอข้างต้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และมั่นคงจนเป็นภาพที่เด่นชัดในปัจจุบันว่าแนวทางนี้เป็นยุทธศาสตร์หลักที่จะนำพาการจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมาย นั่นคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมสำหรับการเป็นประชากรยุคโลกาภิวัตน์

แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด มีนักการศึกษาไทยที่ให้ความสนใจกับแนวคิดเรื่องนี้และได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

สงบ ลักษณะ (2541 : 34) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่ควรจะเป็นไว้ว่า ควรเป็นการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือ ในการเป็นเอกัตบุคคลได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับความสามารถได้เรียนสิ่งที่สนใจต้องการหรือมีประโยชน์ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ได้รับการเอาใจใส่ประเมินช่วยเหลือเป็นรายบุคคลและได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพและสำเร็จตามอัตภาพ

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2542 : 37) อธิบายไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรหมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ เช่น กระบวนการกลุ่มทักษะกระบวนการเก่า ขึ้น กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างเจตคติ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2539 : 36) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้โดยการเตรียมการด้านเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนตลอดจนเป็นผู้คอยสอดคล้อง สำรวจในขณะที่ผู้เรียนฝึก และให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองและเกิดพัฒนาการขึ้น

ทิตนา เขมมณี (2542 : 35) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนการสอนซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (construct) ความรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจสร้างความหมายของสาระข้อความรู้ให้แก่ตนเองค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วม (participation) ในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการ (process) ควบคู่ไปกับ ผลงาน (product)
5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (application)

กรมสามัญศึกษา(2543:35) ได้กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการสอนของครูเพื่อให้ครูซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการนำแนวคิดไปจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สำเร็จจริงซึ่งประกอบไปด้วย สาม ขั้นตอนได้แก่

ขั้นเตรียมการ

การเตรียมการครูต้องเตรียมศึกษาระเนื่อหาวิชาในหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า หลักสูตรต้องการอะไร แต่ไหนมีจุดประสงค์ของการเรียนรู้อย่างไร และทำไมจึงต้องการอย่างนั้น เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกันและหากเป็นไปได้ควรเชื่อมโยงกันและหากเป็นไปได้ควรเชื่อมโยงและบูรณาการสาระการเรียนรู้แต่ละวิชาที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกันเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด

ทั้งนี้ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจรายบุคคล เนื่องจากครูไม่ใช่ผู้บอกผู้สอนอย่างเดียว ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นสื่อการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษา ค้นคว้าตามความต้องการ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น(กรมสามัญศึกษา. 2543 : 23 – 24)

การเตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อทบทวนครูไม่ใช่ผู้บอกแหล่งมรดความรู้อีกต่อไปครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่นักเรียนทั้งในรูปแบบสื่อการเรียนรู้ ใบความรู้และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อความรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาต่าง ๆ และห้องพิพิธภัณฑ์

การเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้อันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามที่กำหนด

การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่าจะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใดเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอน ดังกล่าวบรรลุผลแล้วจัดเตรียมให้พร้อม

การเตรียมการวัดผลประเมินผล บทบาทในด้านเตรียมการอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ(process) ผล(product) เกิดทั้งด้านพุทธิพิสัย(cognitive)

จิตพิสัย (affective) และทักษะพิสัย (psychomotor) โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

ทิตนา แชมมณี (2542 : 24 – 25) กล่าวว่า การเตรียมการสอนต้องคำนึงคือสิ่งต่อไปนี้ ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลายวางแผนการสอน กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนวิเคราะห์เนื้อหา และความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ แบบผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดตามหลัก cippa หรืออื่น ๆ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็น บุคคล สถานที่ หรือสื่อทัศน วัสดุต่าง ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เครื่องมือการประเมินผล การเรียนรู้ ห้องเรียนหรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะเก้าอี้ ใน ลักษณะใหม่

การเตรียมการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูจะต้องใช้ความสามารถและความพยายาม อย่างมากในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ซึ่งจุดนี้จะส่งผลไปถึงการที่ครูจะต้องเตรียมข้อมูล ติดต่อแหล่งข้อมูล และจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่การที่จะให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ งานตรง ส่วนนี้เป็นงานที่จำเป็นต้องใช้เวลาและความคิดความสามารถในการเตรียมการซึ่งนับได้ว่าเป็น ส่วนที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการสอนมากที่สุดนอกจากนี้ในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรมอยู่นั้น ครูยังจำเป็นต้องคอยสังเกตเหตุการณ์ว่าสิ่งต่าง ๆ ดำเนินไปตามที่ควรจะเป็นหรือที่ได้คาดหมายไว้ หรือไม่หากไม่เป็นไปตามที่คาด ครูต้องสามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจว่า ควรจะปรับเปลี่ยนอย่างไร ผู้เรียนจึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งทักษะการประเมิน ปรับเปลี่ยนหรือ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ เป็นทักษะที่ไม่ง่ายนัก ต้องอาศัยประสบการณ์และทักษะการคิดต่าง ๆ จำนวนมาก อีกประการหนึ่ง ครูที่สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดนี้ต้องเป็นคนช่างสังเกต รู้จักที่จะจับประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งทักษะนี้ นับว่าเป็นทักษะที่ยากต้องอาศัยการฝึกฝนไม่น้อย

กรมสามัญศึกษา (2543 : 35) ได้กำหนดการเตรียมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ครู จะต้องปฏิบัติ ได้แก่

1. เตรียมตนเอง
2. เตรียมแหล่งข้อมูล
3. จัดทำแผนการสอน

3.1 เตรียมกิจกรรม

3.2 เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์

3.3 เตรียมการวัดและประเมินผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเตรียมการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ เป็นขั้นตอน การออกแบบการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการสอน สอนเสริม เตรียมแหล่งความรู้ สื่อ วัสดุ แบบฟอร์ม การสังเกต และการประเมินตามจุดประสงค์

ขั้นตอนการ

เป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องพยายามหาแนวทางวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึง วิธีการและความสำคัญของการดำเนินการสอนไว้ดังต่อไปนี้

วิชาดา สินประจักษ์ผล (2542 : 56) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการสอนว่า โดยทั่วไปแบ่งได้เป็น สามขั้นตอน ได้แก่

1. การนำเข้าสู่บทเรียน ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าจะรวบรวมความสนใจและสมาธิของผู้เรียนได้อย่างไร เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน จะมีวิธีการอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียน การทบทวนความรู้เดิม เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งใหม่ต่อไปได้อย่างไร
2. ขั้นตอนการสอนสิ่งที่จะเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับกลวิธีสอนที่ผู้สอนเลือกใช้ ผู้สอนจะต้องตระหนักเสมอว่าจะมีวิธีการเอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง จะต้องมีการจัดให้ผู้เรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ ต้องจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประเมินผลย้อนกลับเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนรู้จักควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง
3. การสรุปผลการเรียนผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าจะสรุปบทเรียนอย่างไรเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม

กรมสามัญศึกษา (2543 : 24-26) ได้กำหนดการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับ ครูผู้สอนไว้ดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นนี้ครูควรใช้ประเด็นคำถามสถานการณ์ หรือ กิจกรรมที่กระตุ้นหรือ ทำท่ายให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ ครูควรเป็นกัลยาณมิตร ของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนรู้ดีกว่าครู คือ เพื่อนที่ช่วยเหลือเขาได้ในทุกเรื่อง ครูต้องรู้จักผู้เรียนรายบุคคลเป็นอย่างดี เพื่อใช้

ความถนัด ความสนใจ ลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นจุดกระตุ้นศักยภาพของแต่ละบุคคลและดึงดูดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

2. **ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** ครูเป็นบุคคลที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพมุ่งจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตโดยใช้สื่อที่หลากหลายในลักษณะขององค์รวมที่เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียนคำนึงถึงการให้สมองทุกส่วนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนสรุปความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทั้งสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้

4. **ขั้นวิเคราะห์** อภิปรายผลงาน/องค์ความรู้ ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ ครู และผู้เรียนร่วมกันอภิปรายที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบเองคือความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้สังเกตเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับให้องค์ความรู้ที่ได้รับชัดเจนเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการค้นหาความรู้ต่อไป

สุพล วังสินธ์ (2542 : 40) เสนอแนะไว้ว่าการดำเนินการสอนจะต้องคำนึงอยู่ สองประการดังนี้

1. **วิธีสอนที่มีอยู่**มากมายหลายแบบ ผู้สอนต้องเข้าใจลักษณะและวิธีการสอนแต่ละแบบและสามารถนำวิธีการสอนหลายๆ แบบมาผสมผสานกัน เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจและช่วยให้การสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. **การสอนแต่ละครั้ง**จะต้องมีการวางแผนในการเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมที่สุดก่อนตัดสินใจเลือกวิธีการสอนแบบใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังนี้คือ

- 2.1 วัตถุประสงค์การเรียนรู้
- 2.2 เวลาที่กำหนดไว้
- 2.3 สื่อการสอน
- 2.4 ภูมิหลังของผู้เรียน
- 2.5 จำนวนของผู้เรียน
- 2.6 สภาพแวดล้อม

ฉำรง บัวศรี (2545 : 180) ได้สนับสนุนว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพที่จะประสบผลสำเร็จจำเป็นจะต้องมีครูผู้สอนที่ดีเป็นผู้อำนวยความสะดวกและทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริงเพื่อเติมเต็มศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมสามัญศึกษา (2543 : 30) ได้กำหนดตัวบ่งชี้การสอนของครูที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดไว้ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าหัวใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่าง

สร้างสรรค์

5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม รวมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วน

ด้อยของผู้เรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิจกรรมรายาพและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ทิสนา แชมมณี(2542 : 24-25) ได้เสนอแนะว่าขั้นตอนการสอนนั้นครูผู้สอนจะต้อง

ปฏิบัติได้แก่

1. สร้างบรรยากาศเรียนรู้ที่ดี
2. กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับ

ผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริงได้แก่

- 3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
- 3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมอย่างเต็มที่
- 3.3 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
- 3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้ง

เหตุการณ์ ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

- 3.5 ให้คำแนะนำและข้อมูลต่างๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
- 3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงกิจกรรม

ให้ดีขึ้น

- 3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม

3.8 ให้ความสำคัญเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูลเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

3.9 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

กรมสามัญศึกษา (2543 : 35) ได้กำหนดให้ครูจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่ซึ่งในขั้นดำเนินการสอนนั้น ครูจะต้องจัดให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้คือ

1. สร้าง ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง
2. มีปฏิสัมพันธ์ กับแหล่งความรู้หลากหลาย
3. มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัย และความสนใจได้เรียนรู้

กระบวนการต่างๆ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการ หมายถึง การนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ผู้สอนจะต้องตระหนักเสมอว่าจะมีวิธีการอื่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างไรให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ต้องจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต้องประเมินผลย้อนกลับเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียน รู้จักควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง และการสรุปผลการเรียน ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าสรุปบทเรียนอย่างไรเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม

ขั้นประเมินผล

การประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่

การประเมินผล คือ การตีค่าผลงาน ซึ่งดำเนินการไปแล้วว่า บังเกิดผล ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด (นิพนธ์ กินาวงศ์. 2526 : 142) ขณะที่ สมพร สุทัศน์ีย์ (2525 : 5) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่งที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ สอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2529 : 58) สรุปว่า การประเมินผลงาน เป็นการนำเอาผลงานที่ได้รับจากงานในหน่วยงานต่าง ๆ มาประมวลกันเข้า เพื่อวิเคราะห์และสรุปว่างานที่ได้ทำไปในแต่ละหน่วยงานนั้นได้ผล สมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 3)ระบุว่า การประเมินผล เป็นการจัดหาและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของสิ่งที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขงาน และการตัดสินใจต่อการปฏิบัติต่อไป

ขณะที่ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 66 – 67) สรุปว่า ในการประเมินผล อาจมีกระบวนการประเมินได้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
2. การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมิน
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เช่นเดียวกับ อุทัย หิรัญโต (2532 : 43) ให้ความเห็นว่าการประเมินผลโดยทั่วไปจะมีการปฏิบัติเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ และเกณฑ์ในการประเมินผล
2. การกำหนดวิธีการประเมิน
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การจัดทำรายงานการประเมินผล

ขณะที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 27 – 30) ระบุว่า ขั้นตอนการประเมินควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินผล
2. การวางแผนและสร้างสื่อเครื่องมือ
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. การรายงานผลการประเมิน

และกรมสามัญศึกษา (2543 : 26 – 27) บันทึกว่า การประเมินผลสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น เป็นการประเมิน ซึ่งมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูจะต้องศึกษามาตรา 26 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในสาระและจุดเน้นการประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และการทดสอบเพื่อพัฒนาและค้นหาศักยภาพจุดเด่นจุดด้อยของผู้เรียนและตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ได้พัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งผลการเรียนของผู้เรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วน of กระบวนการและผลงานทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึกและทักษะการแสดงออกทุกด้าน

และประเมินตามสภาพจริงซึ่งในการประเมินผลสามารถประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอนและประเมินสรุปรวมโดยมีขั้นตอนในการประเมินดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน
2. พิจารณาขอบเขต เกณฑ์ วิธีการ และสิ่งที่จะประเมิน
3. พิจารณากำหนดองค์ประกอบและผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน
4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือ ในการประเมินหลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการประเมิน
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน
6. วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลการประเมิน

สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในกรณีที่เป็นการประเมินสรุปรวมเพื่อพิจารณาตัดสินการเลื่อนชั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ให้นำผลการประเมินระหว่างเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขั้นตอนประเมินผล หมายถึง การตีค่าผลงาน เป็นการรวบรวมข้อมูลของงานที่ได้ปฏิบัติเพื่อนำไปวิเคราะห์และประเมินค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยวิธีการหลากหลายจากการปฏิบัติและจากเพิ่มสะสมผลงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

เรียม สวัสดิ์ชัย (2525:บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบปฏิบัติการและบทเรียนโปรแกรม ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

สำเนา ศรีบุญแก้ว (2532 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่สอนด้วยการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสูงกว่านักเรียนที่สอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนีย์ ใจเหล็ก (2541 : 65) วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์ จังหวัดตรัง พบว่า ระดับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์ จังหวัดตรัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า การจัดทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนขั้นตอน การจัดหา จัดทำ ใช้บำรุงรักษาและส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูตามตัวแปรประสบการณ์ ปรากฏว่า โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

สมศรี หวังดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 8 องค์ประกอบ โดยศึกษาจากครูโรงเรียนเอกชน จำนวน 234 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ทั้ง 8 องค์ประกอบ คือ ปรัชญาและแนวนโยบายของโรงเรียน การเรียนการสอน งานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ และการเงิน การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ และประสิทธิผลของโรงเรียน มีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง 2. ครูที่มีวุฒิต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน 3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

เจริญ ถิ่นเกาะแก้ว(2543 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต พบว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพทั้ง 7 ปัจจัย อยู่ในระดับปานกลาง 2. ครูโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานในภาพรวมแตกต่างกัน 3. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน

เฟื่องฟ้า กัลยาศิริ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนมากกว่าครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันปฏิบัติงานด้านการ

เรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนมากกว่าครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี

นพรัตน์ ชัยเรือง (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีปัญหาการสอนวรรณกรรมร้อยกรองมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิชาเอกกับประสบการณ์ของครูผู้สอนโดยส่วนรวมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อำไพ วิทยวัฒน์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าครูโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีระดับขวัญโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับขวัญโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ดาริกา กุลแก้ว (2541 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่าครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวม และองค์ประกอบด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงความเป็นสมาชิกขององค์กร ไม่แตกต่างกัน ในองค์ประกอบด้านความเชื่อและยอมรับในเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และด้านความพยายามที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและองค์ประกอบทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ธีระวุฒิ ดำรักษ์ (2541 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูอาจารย์ในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลาผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีส่วนร่วม

ในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ปาริชาติ สอนอักษร (2543 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต พบว่า ข้าราชการครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า การสอนแบบใช้บทบาท สมมติ การสอนแบบใช้ชุดการสอน การสอนแบบโครงงาน และการสอนแบบทดลอง อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนการสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับน้อย และผลการเปรียบเทียบด้านอายุ และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนทั้งภาพรวม และราย องค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ส่วนข้าราชการครูที่สอนกลุ่มวิชาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนใน ภาพรวมแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

มงคล เพาะผล (2544 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ศึกษาพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลางของครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยากร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่า ครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยากร มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยภาพ รวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละวิธีพบว่า การสอนแบบใช้บทบาทสมมติ การสอน แบบใช้ชุดการสอน การสอนแบบโครงงาน และการสอนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และ ผลการเปรียบเทียบ ด้านตัวแปรประสบการณ์ในการสอน และ ภาระงานการสอนที่แตกต่างกัน มี พฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกัน

วีระชัย เสมาภักดี และคนอื่น ๆ (2545 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรณีศึกษาโรงเรียนจุลสมัย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ กิจกรรมที่จัดไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนและครู โรงเรียนได้ฝึกให้นักเรียนปฏิบัติจน พบความถนัดและวิธีการของตนเองโดยโรงเรียนเน้นที่ความถนัดด้านวิชาการ ทำให้นักเรียนที่มี ความถนัดด้านอื่นไม่เป็นที่ยอมรับเท่าที่ควร โรงเรียนได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้จากกลุ่มที่ หลากหลาย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะนักเรียนยังขาดความร่วมมือและการยอมรับซึ่ง กันและกัน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิดสร้างสรรค์จินตนาการตลอดจนได้แสดงออก ตามความสนใจอย่างเต็มที่และเป็นอิสระ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เสริมแรงให้ นักเรียนได้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกันแต่ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่ เคยร่วมกิจกรรมนี้ โรงเรียนได้ฝึกฝนให้นักเรียนมีวินัยและรับผิดชอบในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ดี

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง แต่ นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเอกสารค้นคว้าหรือแหล่งความรู้ไม่เพียงพอ โรงเรียนได้จัด กิจกรรมให้นักเรียนเลือกทำตามความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเองในลักษณะ ของชมรมต่าง ๆ และโรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเอง ตลอดจนไ้ หาความรู้อย่างต่อเนื่อง แต่นักเรียนต้องปรับปรุงในเรื่องของการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นให้ มากกว่านี้

งานวิจัยต่างประเทศ

แอกที (ซัยยันต์ ศรีสุข. 2540 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Agthe. 1980 : 3079 –3077) ศึกษา การรับรู้บทบาทหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ พบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่าการ ปรับปรุงการเรียนการสอนจะต้องทำเป็นคณะ และครู ครูใหญ่ จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สั่งการ มาเป็นผู้ประสานงาน และให้มีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

ลี (ซ่านี ยิงวัฒนา. 2532 : 88 – 89 ; อ้างอิงมาจาก Lee. 1974 : 4134 – A) ศึกษา หน้าที่การนิเทศของครูใหญ่ในโรงเรียนทางภาคใต้ของนิวเม็กซิโก โดยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ หน้าที่นิเทศของครูใหญ่และครูภายในโรงเรียน ได้กำหนดตัวแปรเกี่ยวกับ เพศ คุณวุฒิ ตำแหน่ง อายุราชการของครู และระดับโรงเรียน พบว่า ทั้งตำแหน่งและอายุราชการของครูไม่ทำให้ครูมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการนิเทศทางการศึกษาของครูใหญ่แตกต่างกัน

เมย์ตัน (สุรัชย์ วังบุญคง. 2543 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Mayton. 1980 : 4565 – A) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะผู้บริหารโรงเรียนในรัฐอลาบามา ผลการวิจัยนี้ระบุให้เห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสบการณ์สูงย่อมมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาระดับสูง และเป็นผลย้อนให้เห็นว่า ประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน เป็นส่วน เสริมสร้างทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารการศึกษา อันมีผลให้การดำเนินงานทางการศึกษา ของโรงเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็วและรัดกุม

อีฟโร (Evero. 1984 : 360 – A) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาระดับมัธยม ของหน่วยงานบริการทางการศึกษารัฐจอร์เจีย ผลการศึกษาพบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครูต้องการรับรู้ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่าง กันตามประสบการณ์ทางการศึกษา ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อกระบวนการ บริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

ฮอกแลนด์ (สุทธิ กิตติกุล. 2532 : 66 ; อ้างอิงมาจาก Hoagland. 1985 : 3550 – A) ได้ทำการวิจัยการตัดสินใจของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐอิลลินอยส์ (Illinois) สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของครูและครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับตัวแปรอายุ และประสิทธิภาพในการสอน มีทั้งที่แตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน แสดงว่าตัวแปรทั้งสองอาจจะมีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือข้าราชการที่ปฏิบัติการสอนกลุ่มสหวิทยาเขต นครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2544 จำนวน 833 คน กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรเพศ และประชากรณ์ในการสอน แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ และประชากรณ์ในการสอน ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ

เพศ	ประชากรณ์ในการสอน					
	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ไม่เกิน16 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม	ไม่เกิน16 ปี	16 ปีขึ้นไป	รวม
ชาย	77	197	274	30	57	87
หญิง	163	396	559	63	115	178
รวม	240	593	833	93	172	265

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check - list) เพื่อทราบเพศ และประสบการณ์ในการสอน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามขั้นตอน

ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ห้าระดับ ตามแนวคิดของ ไลเคิร์ท (ลิวน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 156 – 157 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1964) จำนวน 35 ข้อ โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 สำหรับคำตอบที่มีค่า น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า แนวคิดจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ แล้วนำมาพิจารณาและสร้างคำถามขึ้นจำนวน 35 ข้อ ภายได้ สาม ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินผล

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และรับการเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง 3 ท่าน (สวัสดี แก้วสมบูรณ์ อารีย์ เกื้อกุล และ นิยม ชูชื่น)

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิสามท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม แล้วรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try - out) กับข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาคำนวณเพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach,1990 : 161) ได้ความเชื่อมั่น .9518

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อตรวจสอบและแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำฉบับที่สมบูรณ์ สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณไปถึงผู้อำนวยการกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และออกหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยไปยังหัวหน้าสถานศึกษา
2. นำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากผู้อำนวยการกรมสามัญศึกษา ไปถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูอาจารย์กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรที่ศึกษา

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ (percentage)

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามระดับการปฏิบัติงาน แต่ละข้อคำถามในระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว คือ น้อย ที่สุดน้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับน้อย

3 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง

4 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับมาก

5 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean : \bar{X}) แบบสอบถามแต่ละวิธีที่มีต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โดยเทียบเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best. 1977 : 174) คือ

ค่าเฉลี่ย 1.0000 – 2.3333 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.3334 – 3.6667 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.6668 – 5.0000 หมายถึง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับมาก

5. คำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : SD) เพื่อทราบการกระจายของข้อมูลเป็นรายชื่อและรายองค์ประกอบ

6. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา

จังหวัดสงขลา ซึ่งจำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน โดยใช้การทดสอบที (t – test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

7. ประมวลปัญหาและแนวทางในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการจัดเรียงลำดับตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (statistical package for the social sciences) for windows v.10 สำหรับสถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient)
5. การทดสอบที (t – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้กล่าวถึงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา เสนอตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size)
- \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)
- SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบที (t - distribution)
- ** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- *** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์แยกออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา สาม ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนประเมินผล

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลาตามตัวแปรเพศและ ประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา โดยจัดเรียงตามลำดับความถี่ของปัญหา และแนวทางในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและรับคืน

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
ข้าราชการครู	265	265	100	265	100
รวม	265	265	100	265	100

จากตาราง 2 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา จำนวน 265 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 265 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 265 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	87	32.83
เพศหญิง	178	67.17
รวม	265	100.00
ประสบการณ์ในการสอน		
ต่ำกว่า 16 ปี	93	35.10
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	172	64.90
รวม	265	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า จำนวนข้าราชการครู ที่ตอบแบบสอบถาม 265 คน เป็นเพศชาย จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.83 และเพศหญิง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 67.17 ตามลำดับ ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 16 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 และ ประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 64.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน ดังรายละเอียดตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ	\bar{X}	SD	ระดับ การปฏิบัติงาน
ขั้นเตรียมการ	3.9201	.5061	มาก
ขั้นดำเนินการ	3.8532	.5334	มาก
ขั้นประเมินผล	3.9596	.6133	มาก
รวม	3.9128	.4653	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายชั้นตอน อยู่ในระดับมาก (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค. ตาราง 8)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน ดังรายละเอียดตามตาราง 5 - 6

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ	เพศ				t
	ชาย N = 87		หญิง N = 178		
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
ขั้นเตรียมการ	3.9605	.4993	3.9039	.5092	.824
ขั้นดำเนินการ	4.0120	.4861	3.7893	.5394	3.124**
ขั้นประเมินผล	3.9868	.6150	3.9487	.6139	.457
รวม	3.9880	.4770	3.8825	.4583	1.675

** p < .01

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวม ขั้นเตรียมการ และขั้นประเมินผล ข้าราชการครูปฏิบัติตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ไม่แตกต่างกัน ส่วนขั้นดำเนินการ ข้าราชการครูปฏิบัติตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยข้าราชการครูที่เป็นเพศชาย มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ สูงกว่าเพศหญิง

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรประสพการณ์ในการสอน แตกต่างกัน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ	ประสพการณ์ในการสอน				t
	ต่ำกว่า 16 ปี N = 93		ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป N = 172		
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
ขั้นเตรียมการ	3.9966	.4628	3.8911	.5198	1.520
ขั้นดำเนินการ	4.0610	.3948	3.7741	.5583	4.022***
ขั้นประเมินผล	4.0301	.5438	3.9328	.6370	1.155
รวม	4.0310	.4024	3.8678	.4805	2.578**

** p < .01

***p < .001

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีประสพการณ์ในการสอนต่างกัน โดยภาพรวม และขั้นดำเนินการ ข้าราชการปฏิบัติตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ โดยข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการสอนต่ำกว่า 16 ปี มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ สูงกว่าที่มีประสพการณ์ในการสอนตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ส่วนขั้นเตรียมการ และขั้นประเมินผล มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

ตาราง 8 ปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	ความถี่
1. ชั้นเตรียมการ	
ปัญหา	
1. ข้าราชการครูมีเวลาในการเตรียมแผนการสอนไม่เพียงพอ	89
2. ข้าราชการครูไม่ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา	77
3. ในการเตรียมแผนการสอน ข้าราชการครูไม่ได้คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียน	63
4. ข้าราชการครูไม่เตรียมสื่อและเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอน	52
แนวทางปรับปรุง	
1. ควรเตรียมแผนการสอน	80
2. ควรเพิ่มเวลาเตรียมแผนการสอน	71
3. ควรศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา	68
4. ควรเตรียมนักเรียนตามกลุ่มความสนใจ	66
5. ควรเตรียมสื่อการเรียนการสอน	60
6. ควรเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอน	59
2. ชั้นดำเนินการ	
ปัญหา	
1. ในการนำเข้าสู่บทเรียนยังไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียนเท่าที่ควร	62
2. ข้าราชการครูยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการการเรียนรู้	56
3. ข้าราชการครูจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน	38

ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	ความถี่
4. ข้าราชการครูยังสรุปบทเรียนไม่เหมาะสมกับเวลาในการเรียนรู้	32
แนวทางปรับปรุง	
1. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้	70
2. ควรจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	67
3. ควรประเมินผลย้อนกลับเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของผู้เรียน	63
4. ควรสรุปผลการเรียนให้เหมาะสมกับเวลาในการเรียนรู้	57
3. ชั้นประเมินผล	
ปัญหา	
1. ข้าราชการครูไม่รวบรวมข้อมูลแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์	66
2. ข้าราชการครูไม่ตีค่าของผลงานว่าบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด	35
3. ข้าราชการครูไม่วิเคราะห์และสรุปงานที่ได้ทำไป	12
แนวทางปรับปรุง	
1. ควรจัดหาและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของสิ่งที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานและการตัดสินใจต่อการปฏิบัติต่อไป	78
2. ควรตีค่าของผลงานซึ่งดำเนินการไปแล้วว่าบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด	62

จากตาราง 8 สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยปัญหาจากมากไปหาน้อย ปัญหาขั้นเตรียมการ คือ ข้าราชการครูมีเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา ความสนใจของผู้เรียน การเตรียมสื่อ และเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนไม่ดีเท่าที่ควร แนวทางปรับปรุง คือ ควรเตรียมแผนการสอน เพิ่มเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา สื่อและเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนให้พร้อม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสนใจของผู้เรียน ปัญหาขั้นดำเนินการ คือ ข้าราชการครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน

การจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การสรุปทเรียนยังไม่เหมาะสม และไม่เชื่อมต่อการเรียนรู้
แนวทางปรับปรุง ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการสรุปทเรียนให้เหมาะสมและเชื่อมต่อการเรียนรู้ ปัญหาชั้นประเมินผล
คือ ข้ำราชการครูไม่ตีค่าของผลงาน วิเคราะห์ และประเมินค่าของผลงานว่าบังเกิดผลตามจุด
มุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด แนวทางปรับปรุง ควรจัดหาและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาพิจารณา
วิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของสิ่งที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานและการตัดสินใจต่อการปฏิบัติต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ในบทนี้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูกลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2544 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน จากประชากร จำนวน 833 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการสอน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating - scale) ประกอบด้วยคำถาม 35 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open - ended questionnaire) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและพิจารณาสร้างเป็นคำถาม จำนวน 35 ข้อ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ คอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ความเชื่อมั่น .9518

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา และจากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 265 ชุด ได้รับคืนมา 265 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไป และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 265 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (statistical package for the social sciences) for windows v.10 เพื่อหาค่าทางสถิติ ได้แก่

1.1 หาค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน

1.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ เบสต์ (Best. 1977 : 174) เพื่อทราบระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนว

ทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

1.3 การทดสอบที (t - test) เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากแบบสอบถามปลายเปิด ด้วยการจัดลำดับความถี่ของปัญหา และแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม และรายชั้นตอน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ในการสอน พบว่า

2.1 ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวม ชั้นเตรียมการ และชั้นประเมินผล มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ไม่แตกต่างกัน ส่วนชั้นดำเนินการ มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยข้าราชการครูที่เป็นเพศชาย มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ มากกว่า ข้าราชการครูที่เป็นเพศหญิง

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โดยภาพรวม และชั้นดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 16 ปี มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ

มากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ส่วนชั้นเตรียมการและชั้นประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ จากแบบสอบถามปลายเปิด เมื่อจัดลำดับความถี่ของปัญหาและแนวทางในแต่ละชั้นแล้ว ปรากฏดังนี้ ปัญหาชั้นเตรียมการ คือ ข้าราชการครูมีเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาค้นคว้า ประสงค์ คำอธิบายรายวิชา ความสนใจของผู้เรียน การเตรียมสื่อ และเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนไม่ดีเท่าที่ควร แนวทางปรับปรุง คือ ควรเตรียมแผนการสอน เพิ่มเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาค้นคว้า ประสงค์ คำอธิบายรายวิชา สื่อและเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนให้พร้อม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสนใจของผู้เรียน ปัญหาชั้นดำเนินการ คือ ข้าราชการครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การสรุปบทเรียนยังไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวทางปรับปรุง ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการสรุปบทเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ปัญหาชั้นประเมินผล คือ ข้าราชการครูไม่ตีค่าของผลงาน วิเคราะห์ และประเมินค่าของผลงานว่าบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด แนวทางปรับปรุง ควรจัดหาและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของสิ่งที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานและการตัดสินใจต่อการปฏิบัติต่อไป

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประเด็นนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา มีประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายชั้นตอน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เฉลียว ดีเย็น (2530 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษากับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วินัย คงพ่วง (2530 : 93) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วราพงษ์ เพชรรัตน์ (2536 : 146) ที่ศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ควรปฏิบัติตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ อยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริรัชชัย นิลวงศ์ (2536 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ ทรงแท้ง (2542 : 81) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเตียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ครูในโรงเรียนบ้านหนองเตียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนทั้ง 4 ด้าน โดยเฉลี่ยสูงขึ้น ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน

ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ประการแรกข้าราชการครูสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ได้ให้ความสำคัญทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาก เพราะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ ดังที่ วัฒนาวพร ระวังบุทช์ (2542 : 6 – 7) ได้กล่าวไว้ว่า ครู คือ ผู้อำนวยการความสะอาดและเป็นแหล่งความรู้ กล่าวคือ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ครูจะต้องมีความสามารถที่ค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไขครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได ประการที่สอง เนื่องจากกระแสสังคมมีการตื่นตัว เรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญใน

การพัฒนาคนและสังคมให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คือ เป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพ เข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากล (อำรุง จันทวานิช. 2542 : 7) ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานตามแนวกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ประการสุดท้ายข้าราชการครูมีความตระหนักและให้ความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะถือว่าคุณภาพ คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ดังที่ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (<http://www.moe.go.th>) กล่าวว่า ทุกสังคม ทุกองค์กร ทุกชุมชน ทุกคน ทุกกิจกรรม ทุกกระบวนการ และทุกระบบล้วนต้องการ “คุณภาพ” เพราะคุณภาพ คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ คุณภาพ คือ ความอยู่รอด คุณภาพ คือ ความก้าวหน้า คุณภาพ คือ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ฯลฯ องค์กรที่มีคุณภาพเป็นองค์กรที่มีสมาชิกหรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งจุดเริ่มต้นที่ทำให้องค์กร ชุมชน หรือระบบต่าง ๆ มีคุณภาพในขั้นนี้ หมายถึง คนดี และคนเก่ง ใช้ความดีเป็นกรอบและใช้ความเก่งเป็นพลังขับเคลื่อนให้องค์กร หรือชุมชนนั้นอยู่รอด และพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้น ยอดปรารถนาของสังคมหรือองค์กรปัจจุบันจึงพุ่งตรงไปสู่การแสวงหา และพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนคุณภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับมาก

ดังนั้น จึงน่าเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญของข้าราชการครูสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีความต้องการที่จะยกระดับการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญให้สูงขึ้นไปอีก โดยการพัฒนาและประเมินตนเองอันเป็นกลไกสำคัญของการควบคุมคุณภาพภายในโรงเรียน จำเป็นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก และจะต้องมีการวางแผนหรือแนวทางในการพัฒนาที่มุ่งไปสู่ผลงานที่ชัดเจน โดยใช้มาตรการควบคุม กำกับ นิเทศ และติดตามผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญของข้าราชการครูอย่างจริงจัง เป็นระบบและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยใช้คู่มือการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่กรมสามัญศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญต่อไป ดังที่ สมยศ นาวิการ (2538 : 97) ได้กล่าวว่า การที่จะพยายามส่งเสริมให้ข้าราชการได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติอันเหมาะสมจน

สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม และทัศนคติ เพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีความก้าวหน้าและอยู่ในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : คำนำ) สรุปว่า โดยเฉพาะในกลุ่มข้าราชการครู เมื่อได้พัฒนาแล้ว สามารถนำผลงานมาเรียบเรียงเป็นเอกสารทางวิชาการใช้ประกอบการขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาศักยภาพของข้าราชการครูได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อจัดลำดับการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญของข้าราชการสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา รายชั้นตอน พบว่า ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ชั้นประเมินผลมากเป็นลำดับหนึ่ง โดยอยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูเห็นว่าการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ เน้นที่การวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง การกำหนดวิธีการประเมินผล ต้องสอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียน ซึ่งในขณะนี้การวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงกำลังได้รับความนิยมน้อย่างกว้างขวาง ข้าราชการครูต่างให้ความสนใจและตื่นตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับครู อาจารย์ทั้งหลาย กำหนดเป็นนโยบายให้ครูผู้สอนวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง และกรมสามัญศึกษา ได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงอยู่เสมอ ทำให้ข้าราชการครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เมื่อนำไปปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ข้าราชการครูมีระดับการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ถ้าโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ได้มีส่วนช่วยให้ข้าราชการครูได้มีความกระตือรือร้นในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอน ก็จะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น หน่วยงานส่วนกลาง หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่กำกับดูแลในพื้นที่หลายแห่งได้ดำเนินการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ได้แก่ จัดทำโครงการพัฒนาแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ จัดทำคู่มือพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ และพัฒนาให้สถานศึกษามีการปฏิบัติตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ นอกจากนั้น ได้มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญค่อนข้างมาก ทั้งที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานปฏิบัติทั้งที่เป็นการจัดประชุมภายในแต่ละสถานศึกษา และ

การประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละสหวิทยาเขต แต่ละจังหวัด และแต่ละเขตการศึกษา เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากร/สถานศึกษา สามารถดำเนินการเข้าสู่ระบบการปฏิรูปการเรียนรู้ ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งความพร้อมของบุคลากรนั้น ถึงแม้ว่าทัศนคติและแรงจูงใจในการประเมินผลภายในอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยครูอาจารย์มากกว่าร้อยละ 95 ยินดี และเต็มใจที่จะเรียนรู้และดำเนินการในเรื่องนี้ แต่จากผลการวิจัย พบว่า มีครูประมาณร้อยละ 31 ที่รู้สึกกังวลในการทำงานนี้ ส่วนความรู้และทักษะในการประเมิน มีเพียงร้อยละ 53 ที่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านการประเมิน ร้อยละ 21 คิดว่าสามารถทำการประเมินผลภายในได้ ร้อยละ 11 คิดว่าสามารถสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ร้อยละ 17 คิดว่ามีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และร้อยละ 32 สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 5)

จึงน่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญของข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หากผู้บริหารระดับสูงและข้าราชการครูได้กระทำตามข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้ ควรเตรียมแผนการสอนเพิ่มเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา สื่อและเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนให้พร้อมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสนใจของผู้เรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการสรุปบทเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของสิ่งที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขงาน และการตัดสินใจต่อการปฏิบัติต่อไป ตลอดจนผู้บริหารต้องช่วยสนับสนุน ส่งเสริม แนะนำและใช้กระบวนการนิเทศ กระตุ้นความตื่นตัวของครูให้เกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่ได้ปรับปรุงปฏิบัติเป็นสิ่งที่ถูกต้อง มีกฎหมายรองรับ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติเงินเดือนครู การเลื่อนระดับ ใบประกอบวิชาชีพครู หรือการประเมินภายใน ประเมินภายนอก ที่อยู่บนพื้นฐานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญเสมอ เพื่อให้ครูเกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารหลักสูตรนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนตามระดับคุณภาพด้านต่าง ๆ อันเป็นหัวใจของการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โกวิท ประมวลพฤษ (2542 : 28) กล่าวว่า ผลสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ดังนั้น เมื่อผู้จัดการศึกษา ครู และผู้บริหารเข้าใจคุณภาพ เข้าใจพัฒนาการและระดับของคุณภาพแล้ว ก็จะสามารถบอกได้

ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใด จะต้องพัฒนาขึ้นไปถึงระดับใด ด้วยวิธีใด ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไปตามธรรมชาติของผู้เรียน ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการแสดงผลออกอย่างลึกซึ้ง จึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ดังนั้น การที่ข้าราชการกลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับการปฏิบัติงานการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศและประสบการณ์ในการสอน พบว่า

2.1 ข้าราชการครูกลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน ปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าตัวแปรเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพรรณ สุภวรรณาวิวัฒน์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณา รักพาณิชย์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาเพศชายและนักศึกษาเพศหญิงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับรัชณี พลแสน (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเรื่องความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่โทษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิง ต่างก็ได้รับการนิเทศการศึกษาและการฝึกอบรมแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติงานอยู่ในระดับไม่แตกต่างกัน ประกอบกับทางหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบก็ได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพในการกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสร้างทีมงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกันร่วมกันกับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนที่ต้องการช่วยเหลือกันทางวิชาการ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรและคุณภาพการจัดการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เสนห์ คำสมหมาย (2539 : บทคัดย่อ) พบว่า บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมดี มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ไม่แบ่งแยก ส่งผลให้มีบรรยากาศการเรียนการสอนเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ ชวลิต ประภาวนนท์ (2542 : 256) กล่าวว่า องค์ควรมีการฝึกอบรมผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อก่อให้เกิดความรู้ และความชำนาญแก่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา อีกประการหนึ่งในการเข้าสู่มาตรฐานการกำหนด ตำแหน่งเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนก็ไม่ได้ระบุเงื่อนไขเรื่องเพศ ของข้าราชการมาเป็นตัวแปรในการพิจารณา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจากเหตุผลดังกล่าวจึงมีส่วนทำให้ข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ที่เพศต่างกันปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารการศึกษาและการนิเทศภายในที่ผู้บริหาร ไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องเพศของครูผู้สอนในการมอบหมายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และการพัฒนาบุคลากรก็สามารถพัฒนาด้วยการอบรม ศึกษาดูงาน โดยพัฒนาควบคู่ ไปพร้อมกันได้ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งจะเป็นการประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณ และ ประหยัดวัสดุอุปกรณ์ของทางราชการได้มาก ซึ่งหากหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจะได้นำ ความคิดเห็นของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาประกอบในการปฏิรูป การเรียนรู้ เพราะจะได้คู่มือพื้นฐานในการปฏิบัตินำไปประกอบการตัดสินใจ ดำเนินการต่อไป

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โดยภาพรวม และขั้นตอนการ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ส่วนขั้นเตรียมการ และขั้นประเมินผล ไม่ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมปอง นิลล้วน (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีปัญหาในการบริหาร บุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย ไมยฤทธิ์ (2532 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาในด้าน การให้บุคลากรพ้นจากงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงาน วิจัยของ วนิดา การขยัน (2540 : 66) ที่ศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ศึกษาตามตัวแปรประสบการณ์การ ดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ย ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์การดำรง ตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่มี

ประสบการณ์การดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุนีย์ ใจเหล็ก (2541 : 65) ที่ศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์จังหวัดตรัง พบว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์จังหวัดตรัง ตามตัวแปรประสบการณ์ โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปาริชาติ สอนอักษร (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มงคล เพาะผล (2544 : 60) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยากร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายวิทยากรที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ย่อมมีการสั่งสมความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ และเทคนิคการสอน ความชำนาญการในการสอนต่างกัน ตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากอินทรีย์ ได้รับประสบการณ์ และการปฏิบัติฝึกฝน แล้วนำประสบการณ์นั้นมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ สอดคล้องกับแนวความเชื่อของลัทธิปฏิบัตินิยมที่ค้นหาความแท้จริงจากประสบการณ์ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สุจินดา จันทวรรณ (2530 : 124 – 125) พบว่า ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยครูผู้สอนมีวุฒิป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า การทำบันทึกก่อนสอน ประสบการณ์ในการสอน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และในทำนองเดียวกันกับ วิชัย ตันศิริ (สนอง เครือมาก. 2536 : 1201 : อ้างอิงมาจาก วิชัย ตันศิริ. 2534 : อดสำเนา) กล่าวว่า การพิจารณาการเลื่อน และแต่งตั้งข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นนั้น มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2533 บัญญัติว่า ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแต่งตั้งได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ และประวัติการรับราชการ ซึ่งหมายความว่า บทบัญญัติดังกล่าวให้เป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์เกื้อกูลการขอรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งถือเป็นเกียรติสำหรับข้าราชการทุกคน ก็จะกำหนดให้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามเงื่อนไข ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเช่นกัน แต่มี

ประเด็นที่น่าสนใจ เมื่อพิจารณาแต่ละรายองค์ประกอบ คือ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 16 ปี มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญสำคัญ มากกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้ อาจจะเป็นเนื่องจากข้าราชการครูกลุ่มนี้ยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว ซึ่งเป็นวัยทำงาน และมีขวัญกำลังใจในการทำงานที่ดี มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประกอบกับส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพทางกาย และทางจิต

จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนจะได้เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวนโยบายการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มอบหมายภารกิจและหน้าที่การงานตามความรู้ความสามารถ ให้โอกาสมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้รับการยอมรับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน ได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมเป็นธรรม หรือเลือกใช้เทคนิคการเสริมขวัญกำลังใจ เช่น ให้คำชมเมื่อครูปฏิบัติได้ผล เอาใจใส่เป็นพิเศษในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพทางกาย ทางใจ ของครู รับฟังคิดและขอรับในการบริหารงาน ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ และใช้การจูงใจในการปฏิบัติงานมาใช้ตามที่ วิจิตร ภัคธีรัตน์ (2527 : 269) กล่าวว่า นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ทำการวิจัย พบว่า โดยปกติคนเราจะทำงานโดยใช้ความสามารถเพียง 20 – 30 % เท่านั้น แต่ถ้าหากได้รับการจูงใจก็จะใช้ความสามารถ 80 – 90% นั่นคือคนเราอาจใช้ความสามารถเพิ่มขึ้นถึง 80% ของความสามารถทั้งหมดเพื่อการปฏิบัติงานหากได้รับการจูงใจอย่างเหมาะสม ทั้งนี้แรงจูงใจต้องสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลนั้นๆ ด้วย ซึ่งจะทำให้บุคคลปฏิบัติงานให้ด้วยความเต็มใจ ไม่เกิดความรู้สึกว่า “ต้องปฏิบัติ” แต่รู้สึกว่าเป็น “ต้องการปฏิบัติ” ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจะส่งผลถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญกลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลาต่อไป

2.3 ปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาขั้นเตรียมการ คือ ข้าราชการครูมีเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาค้นคว้า ประสงค์ คำอธิบายรายวิชา ความสนใจของผู้เรียน การเตรียมสื่อ และเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนไม่ดีเท่าที่ควร แนวทางปรับปรุง คือ ควรเตรียมแผนการสอน เพิ่มเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาค้นคว้า ประสงค์ คำอธิบายรายวิชา สื่อและเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนให้พร้อม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความสนใจของผู้เรียน ปัญหาขั้นดำเนินการ คือ ข้าราชการครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบริบทเพื่อส่งเสริม

การเรียนรู้ การสรุปบทเรียนยังไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวทางปรับปรุง ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการสรุปบทเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ปัญหาขั้นประเมินผล คือ ข้าราชการครูไม่ตีค่าของผลงาน วิเคราะห์ และประเมินค่าของผลงานว่าบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด แนวทางปรับปรุง ควรจัดหาและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนภาพของสิ่งที่ทำไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานและการตัดสินใจต่อการปฏิบัติต่อไป

สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ข้าราชการครูบางคนไม่เข้าใจการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญ ประกอบกับข้าราชการครูมีเวลาไม่เพียงพอ เพราะนอกจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว ข้าราชการครูยังมีภาระหน้าที่รับผิดชอบในด้านอื่น ๆ อีก นอกจากนี้ความไม่ทัดเทียมกันในโอกาสเลื่อนระดับผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยการ ซึ่งโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เปรียบโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ทำให้บ้านทอนกำลังใจ สามัญศึกษาจังหวัดไม่มีอำนาจหน้าที่เกลี่ยครูในจังหวัด สหวิทยาเขตยังแยกสังกัด และแยกระดับการศึกษา ทำให้การช่วยเหลือเกื้อกูลกันยังมีน้อยกว่าที่ควร ผนวกกับสถานศึกษาต้องรับคำสั่งจากกรมส่วนกลางต่างสังกัดกัน ทำให้การประสานงานในแนวตั้งและแนวนอนเป็นไปได้ยาก รวมถึงไม่มีอิสระที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับท้องถิ่นได้ ทุกอย่างกำหนดจากส่วนกลาง

น่าจะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ถ้ากรมสามัญศึกษาจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ที่สมบูรณ์และชัดเจนให้ข้าราชการครูถือปฏิบัติ ผู้บริหารควรนิเทศติดตาม กำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ควรส่งข้าราชการครูไปรับการฝึกอบรม การใช้ครูร่วมกันในลักษณะสหวิทยาเขต หรือลักษณะกลุ่มโรงเรียน หรือลักษณะเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบปฏิรูปการศึกษา ที่มีโรงเรียนต้นแบบ 1 โรงเรียนดูแลโรงเรียนในเครือข่ายประมาณ 5 โรงเรียน ผู้บริหารควรสนใจติดตามผลการทำงานของครูเป็นรายบุคคล โดยให้ทำแฟ้มผลงานของตน ซึ่งทำให้ครูสนใจเร่งพัฒนาตนเองสร้างผลงาน ปรับปรุงการเรียนการสอนสม่ำเสมอ จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ
2. กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ควรให้การสนับสนุนเงินงบประมาณและเอกสารในการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญให้มากขึ้น
3. เนื่องจากผลการศึกษาค้นคว้ายังพบว่ามีบางประเด็นที่อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการปรับปรุงในประเด็นดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา
2. ควรศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของกลุ่มวิชากับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติวดี บุญซื่อและคณะ. ปฏิรูปนิเทศการศึกษาปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.
- กิติมา ปรีดีดีลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรภาพิพัฒน์, 2532.
- โกวิท ประมวลพฤษ์. ยุทธศาสตร์การพัฒนารโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลการประชุมสัมมนาเรื่องประเด็นและยุทธศาสตร์การพัฒนารการศึกษาในช่วงแผนพัฒนารการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ, 2543.
- _____. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการคิด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ , 2542.
- _____. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมแห่งชาติ, 2535.
- _____. ศูนยวิชาการกับการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530.
- _____. โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528.
- จรัส โพธิศิริ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2523.
- เจริญ ถิ่นเกาะแก้ว. ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.
- เฉลียว ดิยีน. การศึกษาสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง . วิทยานิพนธ์ กศ.ม.สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- ชวลิต ประภาวนนท์. "การจัดองค์การ." ใน องค์การและการจัดการ. หน้า 261 – 281. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็คซ์, 2542.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2536.
- ชำนาญ ยี่งวัฒนา. การศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. ปรินญาณิพนธ์ กศม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. ฉบับถ่ายสำเนา.
- ชัยฤกษ์ วราวิทยา. การบริหารโรงเรียนเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- ชัยยันต์ ศรีสุข. การศึกษาความต้องการการพัฒนาทางด้านวิชาการของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540. ฉบับถ่ายสำเนา.
- ชาญชัย อาจิณสมอาจารย์. “หลักการสอน หลักเรียนรู้ และวิธีสอน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 16 (129) : 43-52 ; เมษายน – มิถุนายน, 2540
- ดาริกา กุลแก้ว. การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.
- ทิตนา แคมมณี. การพัฒนาการศึกษาจริยธรรมและค่านิยม : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2542.
- ธีระวุฒิ ดำรักษ์. การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูอาจารย์ในการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.
- ถำรง บัวศรี. “วิกฤตปฏิรูปการศึกษา “วารสารวิชาการ. 5(6) : มิถุนายน 2545.
- นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข. “การเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคืออะไร”, สารพัฒนาหลักสูตร. 16 (129) : 19 ; เมษายน – มิถุนายน 2540.
- นพรัตน์ ชัยเรือง. การศึกษาปัญหาการสอนวรรณกรรมร้อยกรอง ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2538. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540.
- นภาพรรณ ศุภวรรณวิวัฒน์. ความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา, ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2537.

- นิพนธ์ กีนาวงศ์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2523.
- _____. หลักเบื้องต้นกับการบริหารโรงเรียนและนิตเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิชิตเนศ, 2526.
- ประยงค์ ชูรักษา. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. 2531.
- ปาริชาติ สอนอักษร. การศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2535.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช , 2513.
- _____. หลักการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2529.
- เฟื่องฟ้า กัลยาศิริ. การศึกษาการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540.
- ภิญโญ สารธ. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- มงคล เพาะผล. ศึกษาพฤติกรรมกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยากร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต, ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี ปิลันธนานนท์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2525.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มติชน, 2542.
- รัชณี พลแสน. ความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- เรียม สวัสดิ์ชัย. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบปฏิบัติการและบทเรียนโปรแกรม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ, อังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2531.

- วนิดา การขยัน. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, 2540. ฉบับถ่ายเอกสาร.
- วราพงษ์ เพชรรัตน์. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระบับทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อินพร,
2542.
- วิชาดา สิ้นประจักษ์ผล. "การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ." วิชาการ. 2(5) : พฤษภาคม 2542.
- วิจิตร ภัคศิริรัตน์. "บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศการศึกษา," เอกสาร
การสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน หน่วยที่ 8 -15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- วินัย คงพวง. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง . ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- วีระชัย เสมากักดี และคนอื่น ๆ. ศึกษารการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
กรณีศึกษาโรงเรียนจุลสมัย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. งานวิจัย กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2545.
- ศิริชัย อีสสระโชติ. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. ภูเก็ต : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต, 2541.
- ศิริพงษ์ นิลวงศ์. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญา
ณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผน
การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2541.
- _____. หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.

สงบ ลักษณะ. “แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา” วารสารข้าราชการครู. 18(6) : 2 ; สิงหาคม – กันยายน 2541.

สนอง เครือมาก. คู่มือสอบปฏิบัติการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ท., 2536.

สามัญศึกษา, กรม. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กรมการศาสนา, 2541.

_____. แนวการจัดฝึกอบรมการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น
ศูนย์กลาง. สงขลา : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3, 2543.

_____. เอกสารชุดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2542.

_____. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2539.

_____. รายงานการนิเทศเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง. สงขลา : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3, 2529.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2523.

เสน่ห์ คำสมหมาย. การศึกษาการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2539. ถ่ายเอกสาร.

สมปอง นิลล้วน. การศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

สมพร สุทัศน์ีย์. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

สมยศ นาวิการ. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2538.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ “การจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”, ข้าราชการครู. 19 (5)
: 11 – 12 ; มิถุนายน – กรกฎาคม 2542.

_____. คนคุณภาพ คือ คุณภาพการศึกษา. <http://www/moe.go.th>, 2545.

- สมศรี สมหวัง. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาหน่วยที่ 1 – 7. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2525.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนมัธยมศึกษา หน่วย 11 – 15. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.
- สุชาติ สังข์รุ่ง. “สอนอย่างไรที่เรียกว่าดีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”, ปฏิรูปการศึกษา. 1 (13) : 8 ; 16-31 มีนาคม 2542.
- สุจินดา จันทวรรณ. “ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล” ใน รวบรวมนบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ปีการศึกษา 2528. หน้า 124 – 125. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุนีย์ ใจเหล็ก. การศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของครูอาจารย์โรงเรียนปะเหลียนผดุงศิษย์ จังหวัดตรัง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.
- สุทธิพงษ์ ทรงศีล. การศึกษาการดำเนินการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองเตียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542.
- สุทธิ กิตติกุล. การศึกษาการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532.
- สุนา พุ่มประพาส. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.
- สุพล วังสินธุ์. “เทคนิคการสอน.” วิชาการ. 2(7) : กรกฎาคม 2542.
- สุรัชย์ วัจนบุญคง. ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.

- สุวรรณา รักพาณิชย์. “ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครู” ในรวมบทความอภินิพนธ์ปีการศึกษา 2537. หน้า 124, กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สำเนา ศรีบุญแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อเนกศิลป์การพิมพ์, 2527.
- อัจฉรา วงศ์ไธธร. การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อุทัย หิรัญโต. การบริหารประยุทธ์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2532.
- อำนวย ไมยฤทธิ์. การศึกษาการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพ วัชวัฒน์. การศึกษาขวัญของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541.
- อำรุง จันทวานิช. “แนวความคิดประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ”, วารสารข้าราชการครู. 19 (3) : 5 ; กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2542.
- Best, John W, and James V. Kahn. Research in Education. 7th ed. Boston : Allyn and Bacon. 1977.
- Cronbach, Lee J. Essential of Psychological. New York : Harper and Row. 1990.
- Evero, Dennis Atasusha Martin. “A Study of Teacher Principle Problems Interaction in Royal Elementary Schools of the Heart of Georgia Co-operation Education Service Agency,” Dissertation Abstracts International . 45(02) : 360 – A ; 1984.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. “Determining Sample Size for Research Activities” Educational and Psychological Measurement. 30(3), 608. 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/10553

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

6 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คุณสวัสดิ์ แก้วสมบูรณ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายถวิล แก้วสมบูรณ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ
2. อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร. โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/10552

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

6 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน คุณอารีย์ เกื้อกุล

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายถวิล แก้วสมบูรณ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ
2. อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร. โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/10554

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

6 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน คุณนิยม ชูชื่น

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายถวิล แก้วสมบูรณ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ
2. อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร. โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/10555

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

6 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักศึกษาจังหวัดสงขลา

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายถวิล แก้วสมบูรณ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. ไสภาค วิริยะอิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ กรุณาออกหนังสือแจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อขอความร่วมมือข้าราชการครูในสังกัดตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร. โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/10556

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

6 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายถวิล แก้วสมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติงานของข้าราชการครู ตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร. ไสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

สิ่งที่ินิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ แั่งงข้าราชการครู ในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถาม เพื่อหาความเชื่อมั่นในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร. โทรสาร (074) 443988

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ
กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัย

นายถวิล แก้วสมบูรณ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน ประธานกรรมการ

อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ
กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับครู อาจารย์ ในการตอบแบบสอบถามของท่านจะไม่
กระทบกระเทือนต่อการจัดการเรียนการสอนของท่านแต่อย่างใด นอกจากจะแสดงภาพรวมเพื่อใช้เป็น
ข้อมูลในการวิจัยเท่านั้น

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อท่านเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน
ตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ

แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ความคิดเห็นในปัญหาและแนวทางปรับปรุงการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ถวิล แก้วสมบูรณ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

1. เพศ

ชาย

[]

หญิง

2. ประสบการณ์ในการสอน

ต่ำกว่า 16 ปี

[]

ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ

คำชี้แจง

อ่านคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นทางด้านขวามือ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งระดับการปฏิบัติการสอนจะแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับ น้อย
- 3 หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 4 หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับ มาก
- 5 หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ	ระดับการปฏิบัติงาน					ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
		1	2	3	4	5	
0	ครูใช้แบบเรียนสำเร็จรูปประกอบการเรียนการสอน...../...	[]

คำอธิบาย จากตัวอย่างข้อ 0 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานการใช้แบบเรียนสำเร็จรูปประกอบการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มาก

ข้อ	แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ	ระดับการปฏิบัติงาน					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
	ขั้นเตรียมการ						
1	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถให้ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง.....						[]
2	ครูเตรียมห้องเรียนให้เอื้อต่อการทำกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ....						[]
3	ครูเตรียมกิจกรรมเสริมไว้สำหรับนักเรียนที่มี ระดับสติปัญญาต่างกัน.....						[]
4	ครูเตรียมแผนการสอนในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้.....						[]
5	ครูเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ และตามความถนัดของนักเรียน.....						[]
6	ครูจัดเตรียมวัสดุสื่อเพียงพอต่อจำนวน ผู้เรียน.....						[]
7	ครูจัดเตรียมแหล่งความรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม.....						[]
8	ครูเตรียมแบบฟอร์มการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้.....						[]
9	ครูเตรียมเครื่องมือการประเมินผลตาม จุดประสงค์.....						[] []
10	ครูใช้สื่อให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนรู้.....						[]
11	ครูจัดเตรียมข้อมูลสื่อเทคโนโลยีให้นักเรียน ศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัย.....						[]
12	ครูนักเรียนร่วมกันวางแผนในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้.....						[]

ข้อ	แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ	ระดับการปฏิบัติงาน					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
	ขั้นดำเนินการ						
13	ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า และจูงใจเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้.....						[]
14	ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความ เมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง.....						[]
15	ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่าง สร้างสรรค์.....						[]
16	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทำและปรับปรุง ตนเอง.....						[]
17	ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จากกลุ่มรวมทั้งการสังเกตส่วนดี และ ปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน.....						[]
18	ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิดการแก้ ปัญหาและการค้นพบความรู้.....						[]
19	ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับ ประสบการณ์ชีวิตจริงของนักเรียน.....						[]
20	ครูฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตาม วิถีวัฒนธรรมไทย.....						[]
21	ครูสังเกตและประเมินการพัฒนาการของผู้ เรียนอย่างต่อเนื่อง.....						[]
22	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม อย่างเต็มที่.....						[]
23	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำเสนอผลงาน.....						[]

ภาคผนวก ค.

ตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับการปฏิบัติงานของ
ข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขต
นครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ข้าราชการครู (N=265)		
		\bar{X}	SD	ระดับ
	ขั้นเตรียมการ			
1	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถให้ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง	3.7321	.6336	มาก
2	ครูเตรียมห้องเรียนให้เอื้อต่อการทำกิจกรรม การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.0377	.8430	มาก
3	ครูเตรียมกิจกรรมเสริมไว้สำหรับนักเรียนที่มี ระดับสติปัญญาต่างกัน	3.4679	1.0766	ปานกลาง
4	ครูเตรียมแผนการสอนในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	4.4226	.8134	มาก
5	ครูเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ และตามความถนัดของนักเรียน	4.1887	.9897	มาก
6	ครูจัดเตรียมวัสดุสื่อเพียงพอต่อจำนวน ผู้เรียน	2.7736	1.1153	ปานกลาง
7	ครูจัดเตรียมแหล่งความรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม	4.5962	.6736	มาก
8	ครูเตรียมแบบฟอร์มการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	4.0755	.9425	มาก
9	ครูเตรียมเครื่องมือการประเมินผลตาม จุดประสงค์	4.2038	1.0317	มาก
10	ครูใช้สื่อให้สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนรู้	4.0755	1.0417	มาก
11	ครูจัดเตรียมข้อมูลสื่อเทคโนโลยีให้นักเรียน ศึกษาค้นคว้าที่ทันสมัย	3.8830	.8777	มาก
12	ครูนักเรียนร่วมกันวางแผนในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3.5849	1.0082	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ข้าราชการครู (N=265)		ระดับ
		\bar{X}	SD	
ขั้นดำเนินการ				
1	ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกใจและจูงใจเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.1547	.7849	มาก
2	ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง	3.9849	.9251	มาก
3	ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์	3.6981	1.0478	มาก
4	ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทำและปรับปรุงตนเอง	3.7321	1.0150	มาก
5	ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่มรวมทั้งการสังเกตส่วนตัวและปรับปรุงส่วนดีของผู้เรียน	3.9434	.9656	มาก
6	ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิดการแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้	4.2038	1.0923	มาก
7	ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับประสบการณ์ชีวิตจริงของนักเรียน	4.0981	.9159	มาก
8	ครูฝึกกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย	4.1623	1.1147	มาก
9	ครูสังเกตและประเมินการพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.7170	.8523	มาก
10	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่	3.4604	.8207	ปานกลาง
11	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำเสนอผลงาน	3.2302	.9353	ปานกลาง
12	ครูให้คำแนะนำข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น	4.0113	.9514	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงาน	ข้าราชการครู (N=265)		ระดับ
		\bar{X}	SD	
ขั้นประเมินผล				
1	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินผล การเรียนรู้ด้วยกันในชั้นเรียน	3.8868	1.0916	มาก
2	ครูได้ให้ผู้ปกครองได้ประเมินผลการเรียน ของนักเรียน	3.7019	1.1701	มาก
3	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิจารณ์ผลงาน ของตนเอง	4.3698	.8655	มาก
4	ครูใช้เทคนิคและเครื่องมือเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.2226	.7067	มาก
5	ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเวลา สถานที่ประเมินผลการเรียนรู้	3.9208	.8989	มาก
6	ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ ประเมินผลการเรียนรู้	3.7849	.9784	มาก
7	ครูให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเครื่องมือและแบบ ทดสอบด้วยตนเอง	3.5623	1.0098	ปานกลาง
8	ครูสังเกตการพัฒนาการของผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่อง	3.9736	.8894	มาก
9	ครูใช้วิธีการประเมินการเรียนรู้อย่าง หลากหลาย	4.1736	.9087	มาก
10	ครูนำผลการประเมินการเรียนรู้มาปรับปรุง แก้ไขแก่นักเรียน	4.0000	.9003	มาก

บทคัดย่อ

การปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ
กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญการศึกษา จังหวัดสงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กันยายน 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์ และเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู กลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 35 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โดยภาพรวมและรายชั้นตอน อยู่ในระดับมาก
2. ข้าราชการครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โดยภาพรวม ชั้นเตรียมการ และชั้นการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ส่วนชั้นดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยข้าราชการครูที่เป็นเพศชาย มีการปฏิบัติงานมากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง
3. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ โดยภาพรวม และชั้นดำเนินการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 16 ปี มีการปฏิบัติงานสูงกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ส่วนชั้นเตรียมการ และชั้นประเมินผล มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ปัญหาและแนวทางปรับปรุง คือ ข้าราชการครูมีเวลาในการเตรียมแผนการสอน ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา ความสนใจของผู้เรียน การเตรียมสื่อ และเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนไม่ดีเท่าที่ควร จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบริบทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การสรุปบทเรียนยังไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ การตีค่าของผลงานวิเคราะห์ และประเมินค่าของผลงานยังไม่เพียงพอ ว่าบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด แนวทางปรับปรุง คือ หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ควรจัดการฝึกอบรมให้แก่ข้าราชการครูกลุ่มสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญ

THE PERFORMANCE BY GOVERNMENT TEACHERS IN CONFORMANCE WITH
THE PROCESS OF LEARNER-CENTERED LEARNING, HATYAI METROPOLITAN
UNITED CAMPUS GROUP UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION, SONGKHLA PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
TAWIN KAEWSOMBOON

Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration

September 2003

Copyrighted by Thaksin University

This research aimed at the following: studying levels of the performance and comparing the performance by government teachers in conformance with the process of learner-centered learning with reference to the variables of gender and experience, and studying problems and means of improvement of the performance, in the Hatyai Metropolitan United Campus Group under the Department of General Education, Songkhla Province.

The research sample consisted of 265 government teachers under the said jurisdiction. The research instruments were a 35-item, rating-scale questionnaire and an open-ended questionnaire. The statistics for data analysis were values of percentage, mean, frequency, and standard deviation, with t-test for hypothesis testing.

Following are the research findings.

1. The teachers' performance as specified was at a high level as a whole and stepwise.
2. The teachers differing in gender did not differ in their performance as a whole and in the steps of preparation and evaluation. In the step of implementation, they differed at the .01 level of statistical significance, with male teachers performing more than female ones.
3. The teachers differing in teaching experience differed in their performance as a whole and in the step of implementation at the .01 and .001 levels of statistical significance respectively, the teachers with less than 16 years of experience performing more than those with 16 years of experience or more. They did not differ in the steps of preparation and evaluation.

Following are problems and means of improvement. The teachers' time was inadequate for lesson-plan preparation, studying course objectives and descriptions, and preparing teaching media and aids. Their introduction to a lesson, provision of contexts to promote learning, and lesson summation were inappropriate and not conducive to learning. The assessment, analysis, and evaluation of work products were inadequate to determine the fulfillment of aims. A means of improvement is for the agencies responsible for the conduct of education to offer training courses for the teachers under the said jurisdiction, with emphasis on the conduct of instruction in conformance with the process of learner-centered learning.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล นายถวิล แก้วสมบุญ
วัน เดือน ปีเกิด 29 ธันวาคม 2497
สถานที่เกิด อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 80/6 ถนนนิพัทธ์สงเคราะห์ 4
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 ตำบลบ้านพรุ
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90250

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516 ม.ศ. 5 โรงเรียนเกษตรกรรมชลบุรี อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2518 ปก.ศ.สูง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
พ.ศ. 2525 ค.บ. (พลศึกษา) วิทยาลัยครูจันทระเกษม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2546 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ